

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

نقش ایرانداک در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی

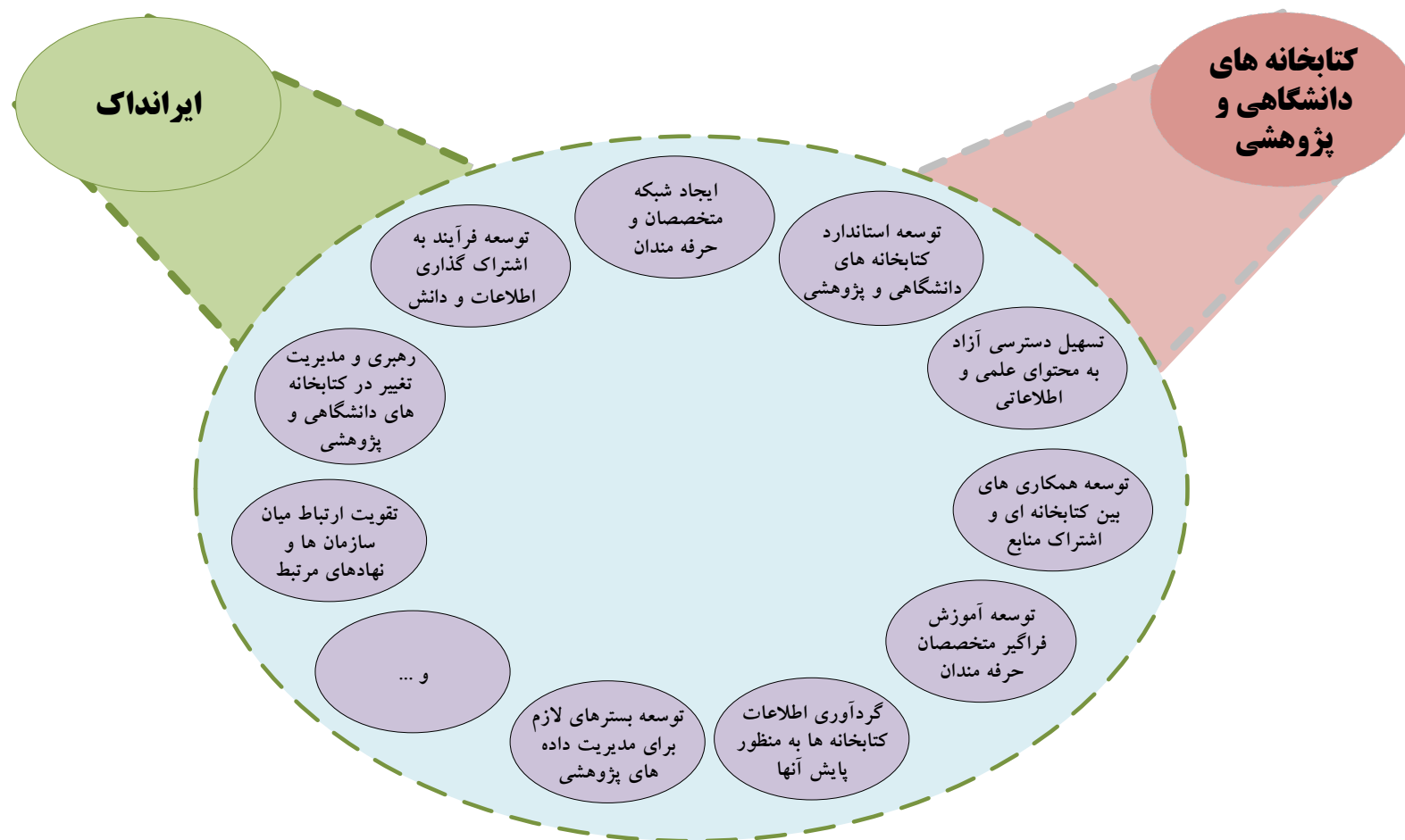
۴	بیست سال نخست فعالیت‌های ایرانداک
۸	اساسنامه ایرانداک و کتابخانه‌ها
۹	هماهنگی و ارتباط میان کتابخانه‌ها
۱۴	سامانه‌های اطلاعاتی
۳۴	طرح‌های پژوهشی
۴۲	کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی
۴۴	سخنرانی‌ها و نشست‌ها
۵۰	کتاب‌ها

بنا م خدا

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در پنج دهه گذشته در گسترش و بهبود خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی عمل کرده و در این راستا نقش‌های گوناگونی را اجرایی کرده است. ایجاد کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری، راه‌اندازی (ایجاد) شورای تأمین منابع علمی، طرح‌های امانت بین کتابخانه‌ای امین و غدیر، سامانه‌های رف (ارزیابی خدمات کتابخانه‌ای) و آک (آمار و اطلاعات کتابخانه‌ها) و سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات) در سطوح و حوزه‌های گوناگون به تقویت زیرساخت‌های خدماتی و اطلاعاتی در دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی منجر شده است. همچنین، راه‌اندازی سامانه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاهی (گنج)، طراحی نظام‌های اطلاعاتی همچون سامانه‌های همانندجو، پیشنهاد پژوهشی، تدوین اصطلاح‌نامه‌های تخصصی، آموزش (در حوزه‌های پژوهشی) از دیگر فعالیت‌هایی است که ایرانداک در حوزه فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی انجام می‌دهد.

ایرانداک برخی از فعالیت‌هایی که سازمان‌ها و انجمن‌های ملی و بین‌المللی در حوزه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی اجرا می‌کنند را در دست اجرا دارد و یا از آن‌ها پشتیبانی می‌کند. برای نمونه، شورای (انجمن) کتابداران دانشگاهی استرالیا¹ (سی‌ای‌یوآل) با فعالیت‌هایی که ایرانداک در زمینه بهبود و گسترش این کتابخانه‌ها انجام می‌دهد شباهت عملکردی بیشتری دارد. چشم‌انداز ایرانداک در بهبود و گسترش عملکرد این کتابخانه‌ها را می‌توان به شکل نمودار زیر ترسیم کرد.

¹ Council of Australian University Libraries (CAUL)

مدل مفهومی جایگاه ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی

بیست سال نخست فعالیت‌های ایرانداک

نگاهی به بیست سال نخست فعالیت‌های ایرانداک از ابتدای تأسیس در سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۶۵ نشان می‌دهد، ایرانداک در راه‌اندازی کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نقش‌های فروان و موثری داشته است. همچنین، تدوین کتابشناسی‌های گوناگون در حوزه‌های موضوعی گسترده، تدوین راهنماها و فهرستگان‌ها و اصطلاح‌نامه‌ها نیز برعهده این مرکز بوده است.

گاه‌شمار فعالیت‌های ایرانداک

فهرستی که در ادامه می‌آید، از نظر تاریخی نشان می‌دهد جایگاه ایرانداک در ایجاد، بهبود و گسترش فعالیت و خدمات کتابخانه‌ها تا چه اندازه تأثیرگذار، مهم و بی‌نظیر بوده است.

- ✓ ۱۳۶۰-۱۳۴۵. کتابشناسی آثار ترجمه شده به زبان فارسی در ایران.
- ✓ ۱۳۵۱-۱۳۴۸. راهنمای مجله‌های ایران.
- ✓ ۱۳۴۹. استاندارد بریتانیا: توصیه‌هایی در مورد تهیه فهرست‌های کتاب‌ها، نشریات ادواری و سایر انتشارات.
- ✓ ۱۳۴۹. خدمات مربوط به اطلاعات علمی در اتحاد شوروی.
- ✓ ۱۳۴۹. راهنمای کتابخانه‌های ایران.
- ✓ ۱۳۴۹. راهنمای کتابخانه‌های شمال شرق ایران.
- ✓ ۱۳۶۵-۱۳۴۹. کتابشناسی اعتیاد؛ تکنولوژی سنتی ایران (خاتم‌کاری، قلم‌زنی، ملیله‌دوزی، منبت‌کاری، میناکاری، نقره‌کاری، سرامیک‌سازی، سفالگری، کاشی‌سازی)؛ جامعه‌شناسی؛ جغرافیا؛ رودکی؛ روند پژوهش در ایران؛ علوم زیستی؛ فرهنگ‌های دوزبانه و چندزبانه فارسی؛ کتابشناسی‌ها؛ کتاب و کتابداری در ایران به زبان انگلیسی؛ خلیج فارس؛ مدیریت؛ فلاسفه اسلامی؛ اطلاع‌رسانی؛ اقتصادی؛ شیمی؛ علوم؛ کشاورزی؛ دندانپزشکی).
- ✓ ۱۳۵۶-۱۳۵۰. فهرست مشترک نشریات ادواری موجود در کتابخانه‌های ایران (علوم و علوم اجتماعی).
- ✓ ۱۳۵۱. راهنمای استفاده از برخی از منابع کتابشناسی نشریات ادواری.
- ✓ ۱۳۵۱. طرح سازمان جدید مرکز مدارک وزارت اطلاعات.
- ✓ ۱۳۵۲. طرح تشکیل مرکز اسناد محیط زیست.
- ✓ ۱۳۵۲. طرح مرکز مدارک جمعیت خیریه.

- ✓ ۱۳۵۲. طرح مفدماتی مرکز مدارک کشاورزی دانشگاه تهران.
- ✓ ۱۳۵۳. چکیده مقاله‌های مجله‌های ایران.
- ✓ ۱۳۵۳. فهرست پایان‌نامه‌های علوم اجتماعی.
- ✓ ۱۳۵۴. طرح مقدماتی مرکز اسناد فرهنگی آسیا.
- ✓ ۱۳۵۴. روش ساده ذخیره و بازیابی اطلاعات در مراکز اسناد.
- ✓ ۱۳۵۴. فهرست پایان‌نامه‌های پزشکی و داروسازی.
- ✓ ۱۳۵۵. انتخاب کتاب، راهنمای کتابداران و کتابخانه‌ها.
- ✓ ۱۳۵۵. بررسی مقدماتی و پیشنهادی چند در زمینه سیاست اطلاعات علمی کشور.
- ✓ ۱۳۵۵. دفتر هماهنگی اطلاعات علمی و فنی در کشور: طرح مقدماتی.
- ✓ ۱۳۵۵. سیاست اطلاعات علمی کشور، بررسی و پیشنهادات.
- ✓ ۱۳۵۵. طرح پیشنهادی تجدید سازمان واحد اسناد و مدارک مرکز توسعه صادرات ایران.
- ✓ ۱۳۵۶. راهنمای استفاده از مراجع، مراجع زیست‌شناسی: باپولوجیکال ابستراکتزوبایو ریسرچ ایندکس.
- ✓ ۱۳۵۷. راهنمای گردآوری و آماده‌سازی مدارک در مرکز مدارک علمی.
- ✓ ۱۳۶۲-۱۳۵۸. راهنمای سمینارها، کنگره‌ها و سمپوزیوم‌های برگزار شده در ایران.
- ✓ ۱۳۵۹. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک مرکز هماهنگی محیط‌زیست دانشگاه تهران.
- ✓ ۱۳۵۹. سیاست اطلاعاتی در خدمت رشد و توسعه، وظایف و مسئولیت‌های ملی و بین‌المللی.
- ✓ ۱۳۵۹. فهرست مشخصات برخی از مراکز اسناد، اطلاعات و کتابخانه‌های تخصصی مهم ایران (طرح اولیه).
- ✓ ۱۳۶۰ - ۱۳۶۲. راهنمای انتشارات سازمان‌های دولتی ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. راهنمای واحدهای تولید کننده اطلاعات در ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی کتابخانه و مراکز اسناد موسسه آشناس مجتمع فنی و مهندسی.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی کتابخانه اداره کل پژوهش‌های علمی شرکت دخانیات ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی مرکز اطلاعات و مدارک وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک مجلس شورای اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۱. برنامه پیشنهادی برای بازسازی کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران.
- ✓ ۱۳۶۱. راهنمای مراکز اسناد و کتابخانه‌های تخصصی، اختصاصی و دانشگاهی.
- ✓ ۱۳۶۱. طرح بازسازی کتابخانه اداره کل تحقیقات و روابط سینمایی وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۱. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک کتابخانه مرکزی دانشگاه پلی تکنیک تهران.
- ✓ ۱۳۶۱. فهرست انتشارات سازمان‌های دولتی ایران موجود در مرکز اسناد و مدارک علمی.
- ✓ ۱۳۶۲. اصول نمایه سازی.

- ✓ ۱۳۶۲. طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه و مرکز اسناد وزارت مسکن و شهرسازی.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح پیشنهادی شبکه اطلاع‌رسانی علمی و فنی کشور.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک شرکت ملی سرب و روی ایران.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک شرکت ملی صنایع پتروشیمی وزارت نفت.
- ✓ ۱۳۶۲. فهرست مشترک نشریه‌های ادواری کتابخانه‌های ایران. بخش اول: کتابخانه‌های دانشگاهی و سازمان‌های وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی.
- ✓ ۱۳۶۶-۱۳۶۲. فهرست پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان ایرانی خارج از کشور ۱۳۶۵-۱۲۹۲.
- ✓ ۱۳۶۳. آفت‌ها و آسیب‌های کتاب: روش‌های علمی و عملی پیشگیری و ترمیم.
- ✓ ۱۳۶۳. راهنمای آماده‌سازی مقالات علمی برای چاپ.
- ✓ ۱۳۶۳. راهنمای ایجاد و توسعه مراکز ارجاعی.
- ✓ ۱۳۶۳. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک اداره کل هنرهای سنتی.
- ✓ ۱۳۶۴. اصول نمایه‌سازی همارا با تاکید بر علوم هسته‌ای.
- ✓ ۱۳۶۴. راهنمای نوشتن رساله‌های پژوهشی و کتابشناسی توصیفی روش تحقیق.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح پیشنهادی ایجاد مرکز اسناد مهندسی آب سازمان آب منطقه‌ای تهران.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه مجتمع آموزش عالی بیرجند.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح تشکیل مرکز اسناد دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی تبلیغات خارجی وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۵. اطلاعات علمی و فنی در آسیا و اقیانوسیه، بررسی کلی، نیازها و پیشنهادها.
- ✓ ۱۳۶۵. حفاظت و نگهداری اسناد و کتب.
- ✓ ۱۳۶۵. راهنمای تهیه و گسترش اصطلاح‌نامه یک‌زبانه (ویرایش دوم با تجدید نظر).
- ✓ ۱۳۶۵. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک اداره کل موزه‌ها.

بیست سال نخست (1345-1365) فعالیت ایرانداک در حوزه

کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی

اینفوگرافیک فعالیت های ایرانداک در حوزه کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی (۱۳۴۵-۱۳۶۵)

در اساسنامه ایرانداک^۱، توسعه و گسترش پژوهش در زمینه علوم و فناوری اطلاعات، مدیریت دانش و جامعه اطلاعاتی به عنوان یکی از اهداف اصلی ذکر شده است. این هدف، با وظایف و اختیارات اشاره شده در اساسنامه ایرانداک در ارتباط با خدمات مدیریت اطلاعات و اطلاع‌رسانی به شرح زیر پیوند دارد:

- گردآوری، سازماندهی و ذخیره، حفظ و تحلیل و اشاعه مدارک و اطلاعات علم و فناوری کشور از جمله پایان‌نامه‌های کارشناسی‌ارشد و رساله‌های دکتری تخصصی دانش‌آموختگان داخل و دانش‌آموختگان ایرانی خارج از کشور، مقاله‌های سمینارها، مشخصات پژوهشگران و متخصصان، طرح‌های پژوهشی، اطلاعات مربوط به اختراعات، نرم‌افزارهای علمی و همچنین، اطلاعات پشتیبان آنها از جمله اطلاعات سازمان‌ها و افراد؛
- مدیریت تأمین و دسترسی به مدارک و اطلاعات علم و فناوری بین‌المللی مورد نیاز پژوهشگران؛

- مدیریت تأمین و دسترسی به مدارک و اطلاعات علم و فناوری گردآوری شده در پژوهشگاه در سطح ملی و جهانی؛
- انتشار نمایه‌نامه‌ها، چکیده‌نامه‌ها، آمارنامه‌ها، فرهنگ‌نامه و اصطلاح‌نامه‌ها.

در بُعد همکاری و هماهنگی نیز ایرانداک این فعالیت‌ها را در دست اجرا دارد:

- مشارکت در برنامه‌های همکاری ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛
- سازماندهی شبکه‌های متخصصان علوم و فناوری اطلاعات؛
- برنامه‌ریزی، اجرا، ارزیابی و هماهنگی برنامه‌های جامع اشتراک منابع و همکاری میان کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی؛
- پشتیبانی و مدیریت امور مربوط به سامانه ملی مدیریت اطلاعات علم و فناوری؛
- طراحی و ترویج استانداردهای ملی خدمات اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات.

در همین راستا، نقش‌های دیگری نیز در زمینه علوم و فناوری اطلاعات ایفا می‌کند که به شرح زیر

است:

^۱ <https://irandoc.ac.ir/about/statute>

- نماینده وزارت عتف در مجامع ملی و بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات؛
- نماینده مجامع بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات در کشور و کانون فعالیت‌های منطقه‌ای آن‌ها؛

- مرکز ثبت اطلاعات علمی و فناوریانه؛
- هماهنگ‌کننده برنامه‌های اشتراک منابع و همکاری میان کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی کشور؛

- راهبری سامانه ملی و وزارتی مدیریت اطلاعات علم و فناوری مطابق مصوبه‌های کمیته راهبری سامانه‌های مذکور؛
- کانون تفکر ملی در حوزه علوم و فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی.

با نگاه به اساسنامه ایرانداک می‌توان به این نکته پی برد که این سازمان به‌عنوان یکی از سازمان‌های تأثیرگذار، با تجربه و با سابقه در امور مختلفی همچون ساماندهی امور پژوهشی، به‌عنوان یک سازمان مهم در زمینه بهبود و گسترش کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نقش دارد.

ایجاد هماهنگی و برقراری ارتباط میان کتابخانه‌ها

ایجاد هماهنگی و برقراری ارتباط میان کتابخانه‌ها در دنیای شبکه‌ای اهمیت بسیار زیادی دارد. ایرانداک در این زمینه نیز نقش هماهنگ‌کننده برعهده دارد. این نقش‌ها در تعامل با کتابخانه‌ها و در سطوح گوناگون مدیریتی انجام شده است. تشکیل کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری، تشکیل شورای تأمین منابع علمی و اجرای همکاری‌های بین کتابخانه‌ای از جمله این موارد است.

کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری

این کمیسیون در ابتدا با عنوان «کمیته راهبری نظام اطلاع‌رسانی دانشگاهی» در آذر ۱۳۸۵ فعالیت خود را آغاز کرد. این کمیسیون با توجه به لزوم مشارکت مؤسسه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری وابسته به وزارت عتف در هماهنگ‌سازی فعالیت‌های اطلاع‌رسانی علم و فناوری در این مؤسسه‌ها ایجاد شده است و مسئولیت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت، ارزیابی و هدایت فعالیت‌های مربوط از جمله تأمین منابع و مجموعه‌سازی، سازماندهی و پردازش، بازیابی و اشاعه اطلاعات علمی و فناوری در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی را برعهده دارد. دبیرخانه این کمیسیون، علاوه بر انجام وظایف دبیرخانه‌ای و روابط عمومی نظام، انجام مطالعات پایه و تهیه و تدوین شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها، نقش رابط میان زیرمجموعه‌های نظام و شوراهای فنی و تخصصی نظام را برعهده

دارد. ایراندک دبیرخانه کمیسیون است و افزون بر انجام وظایف دبیرخانه‌ای و روابط عمومی، رابط میان زیرمجموعه‌ها و شوراهای فنی و تخصصی مرتبط است.

- طراحی و پیاده‌سازی نظام استانداردها و ضوابط نظام؛
- تعیین حدود وظایف زیرمجموعه‌ها در اجرای نظام؛
- ایجاد نظام ثبتی اطلاعات علمی، تحقیقاتی و فناوری.

از جمله وظایف و مأموریت‌های این کمیسیون می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تعیین شرح وظایف و حدود اختیارات بخش‌ها، واحدها و کارگروه‌های فنی و تخصصی کمیسیون از جمله دبیرخانه؛
- برنامه‌ریزی کلان و سیاست‌گذاری و تدوین ضوابط در فراهم‌آوری و مجموعه‌سازی، سازماندهی و پردازش، بازیابی و اشاعه اطلاعات و زیرساخت‌های ارتباطی؛
- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت زیر مجموعه‌ها؛
- سیاست‌گذاری برای همکاری‌های متقابل با سامانه ملی مدیریت اطلاعات علمی و فناوری (شورای عالی عتف) و سامانه مدیریت اطلاعات علمی و فناوری وزارت عتف.

این کمیسیون کمیته‌ها و کارگروه‌هایی دارد که عبارتند از:

- کمیته نظارت فنی؛
- کمیته سواد اطلاعاتی؛
- کمیته استاندارد؛
- کارگروه ثبت، سازماندهی و اشاعه پایان‌نامه؛
- کارگروه ثبت، سازماندهی و اشاعه مقالات نشریات علمی ادواری؛ کارگروه برنامه راهبردی نظام.

شورای تأمین منابع علمی

این شورا برای همکاری، هماهنگی، هم‌راستایی، و هم‌افزایی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین، گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری وزارت عتف تشکیل شده است. این شورا دارای سه مأموریت کلیدی است:

- همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی مؤسسه‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی خارجی با رعایت صرفه و صلاح و برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری؛
- گسترش همکاری و اشتراک منابع علمی و یک‌پارچه‌سازی خدمات منابع علمی در وزارت؛

- همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی در ارائه خدمات منابع علمی به سازمان‌های دیگر در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.
- مجمع عمومی شورا از رئیس، نماینده معاون پژوهش و فناوری وزارت عتف و نمایندگان مؤسسه‌های عضو تشکیل می‌شود. مجمع عمومی، هر سه سال یک بار اعضای شورا را بر می‌گزیند. ایرانداک دبیرخانه این شورا است.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ایرانداک

شورای تأمین منابع علمی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مجمع عمومی مؤسسه‌ها اعضا دیدگاه همکاران نشست‌ها منابع اخبار دسترسی‌ها پیوندها تماس با ما سامانه ارتباطات مجاری

بر نمی‌خیزد به تنهایی صدا از هیچ دست

تازه‌ترین دیدگاه

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است
سید ابراهیم عمرانی

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است خیلی‌ها را دیده‌ام که در بسیاری مواقع جمع می‌بندند ما ایرانی‌ها و یکی از همان

درباره شورا

برای همکاری، هماهنگی، هم‌راستایی، و هم‌افزایی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین، گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ شورای تأمین منابع مالی بر پایه آیین‌نامه شماره ۱۷۹۳۶۰ / و تاریخ ۱۳۹۲/۹/۲۹ تشکیل شده است. این شورا دارای سه مأموریت کلیدی است: ۱. همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی مؤسسه‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی خارجی با رعایت صرفه و صلاح و برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری؛ ۲. گسترش همکاری و اشتراک منابع علمی و یک‌پارچه‌سازی خدمات منابع علمی

همکاری‌های بین کتابخانه‌ای

طرح غدیر

این طرح با ایجاد دسترسی مستقیم استفاده‌کنندگان به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس موفقیت و تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیرعضو» طراحی شده و به عنوان یک طرح دائمی در حال اجراست. براساس این طرح، اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وزارت عتف از محلی که به عنوان مبدأ برای آنها تعیین شده، یک کارت عضویت در طرح و تعدادی کارت امانت دریافت می‌کنند و به عضویت طرح درمی‌آیند. اعضای طرح با استفاده از کارت اول می‌توانند به همه کتابخانه‌های زیرپوشش طرح که به نام «کتابخانه‌های مقصد» شناخته می‌شوند، مراجعه و از تمامی خدمات آن‌ها در محل استفاده کنند.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)

سامانه غدیر

عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

درباره راهنما مستندات پوشش طرح کتابخانه‌های مقصد پژوهش‌ها آمار کارتون! پرسش‌های همیشگی تماس با ما

ورود به سامانه

Email

رایانامه

Password

گذرواژه

اگر عضو طرح نیستید، راهنما را بخوانید.

☐ مرا به یاد بسپار. گذرواژه‌ام را فراموش کرده‌ام.

ورود

آگهی‌ها

مهلت واریز هزینه‌های گذشته صدور مستندات طرح غدیر تا ۱۳۹۶/۰۹/۲۰

درگذشت نماینده گرامی طرح غدیر در دانشگاه صنعتی

درباره سامانه

«طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکاری است که پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) برای دسترسی مستقیم به منابع کتابخانه‌های زیرپوشش، طراحی و اجرا شده است. این کتابخانه‌ها با نام کتابخانه‌های مقصد شناخته می‌شوند. بر

در این طرح توافقی رسمی بین تعدادی کتابخانه وجود دارد که بر اساس آن، هر کتابخانه می‌تواند مدارک مورد نیاز کاربران خود را که هنگام درخواست در مجموعه‌اش موجود نیستند، از مجموعه دیگر کتابخانه‌ها تأمین کند. با عضویت در این طرح کتابخانه‌ها می‌توانند از منابع موجود در دیگر کتابخانه‌ها به صورت امانت یا دریافت تصویر آنها استفاده کنند. کتابخانه‌ها در ازای دریافت این خدمات از دیگر کتابخانه‌ها هزینه‌ای از پیش تعیین شده را در قالب بهامهر پرداخت می‌کنند. برای جلوگیری از درگیر شدن تمام کتابخانه‌ها در فرایندهای مالی و اداری طرح، کتابخانه‌ها به یکی از دو نوع رابط و وابسته به عضویت طرح در می‌آیند.

ایرانداک برای پیشبرد توسعه خدمات کتابخانه‌ها سامانه‌های گوناگونی را فراهم آورده است. برخی از این سامانه‌ها بر پایه آیین‌نامه «ثبت و اشاعه پیشنهادها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها» و قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» و برخی نیز برای آموزش و توانمندسازی پژوهشگران درست شده‌اند.

سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله، و پیشنهاد

هر چند سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله، و پیشنهاد از سال ۱۳۸۶ و بر پایه بخش‌نامه وزارت عتف (شماره ۴۳۸۹/۱۲۲۳۸ تاریخ ۱۳۸۶/۸/۲۰) به‌راه افتاد، ولی این سامانه در آبان ۱۳۹۵ برای پشتیبانی از آیین‌نامه پیش‌گفته در نشانی sabt.irandoc.ac.ir درست شد. دانشجویان پس از تصویب پیشنهاد خود، به این سامانه مراجعه و اطلاعات پیشنهاد خود را ثبت و شناسه ره‌گیری دریافت می‌کنند. «پارسا»ها نیز پس از ثبت و بارگذاری فایل تمام‌متن و تأیید ایرانداک، آماده پذیرش دانشگاه می‌شوند. دریافت شناسه ره‌گیری به‌منزله بارگذاری پایان‌نامه یا رساله در سامانه است. سپس دانشگاه وارد سامانه می‌شود و اطلاعات دانشجو را بررسی و اگر تأیید کند، در سامانه ثبت می‌شود. اطلاعات ثبت شده در این سامانه، برای همانندجویی به‌کار می‌روند و در دسترس همگان نیز گذارده می‌شوند. این سامانه برای ثبت یکی از مهم‌ترین منابع مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی برای استفاده کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی اهمیت دارد. گردآوری و ثبت یک‌جای پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در یک پایگاه برای کتابخانه‌ها این اهمیت را دارد که کاربران به‌جای جستجو در سامانه‌های گوناگون کتابخانه‌ای، از یک پایگاه برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود استفاده می‌کنند. همچنین، امکان همانندجویی یک اثر با سایر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها امکان‌پذیر خواهد بود.

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)، دستاورد کاربرد فناوری اطلاعات در خدمات مدیریت اطلاعات علم و فناوری در ایرانداک است. پیشینه این بخش از خدمات ایرانداک به دهه چهل خورشیدی بازمی‌گردد که کار گردآوری، سازمان‌دهی، و اشاعه اسناد علمی و فناوریانه در مرکز اسناد علمی آغاز شد. بیشترین داده‌های روزآمد گنج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و پیشنهادهاست، ولی قلمرو آن گسترده است و طرح‌های پژوهشی، گزارش‌های دولتی، و مقاله‌های علمی را نیز در بر دارد. کار پایگاه اطلاعات علمی ایران، نخستین بار در سال ۱۳۷۰ در رایانه‌های «مین‌فریم» و محیط نرم‌افزار «سی‌دی‌اس‌آی‌اس‌آی‌اس» شروع شد. در سال ۱۳۷۳ این پایگاه با فناوری «دایال‌آپ» در شبکه‌ای با نام «صبا» از دور در دسترس کاربران قرار گرفت. سال ۱۳۷۸ بود که اینترنت به ایرانداک وارد شد و دسترسی به گنج نیز در نشانی ganj.irandoc.ac.ir در وب فراهم شد. آخرین ویرایش گنج در آذر ۱۳۹۵ رونمایی گردید. این پایگاه با صدها هزار پیشینه از بزرگ‌ترین گنجینه‌های علمی کشور و هم‌اکنون مرجع بسیاری از پژوهشگران ایران و جهان است. روزانه بیش از ده هزار کاربر، ده‌ها هزار جست‌وجو در آن انجام می‌دهند. این سامانه بنیان سامانه‌های دیگری در ایرانداک همچون سامانه همانندجو، سامانه پیشینه پژوهش، و برخی از داشبوردهای رصدخانه پژوهش و فناوری نیز هست. با تحلیل اطلاعات گردآوری شده در این سامانه می‌توان شناختی مناسب از وضعیت فعالیت علمی و پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی و پژوهشگران به‌دست آورد.

موضوع‌های پرشمار	کلیدواژه‌های پرشمار	پژوهشگران پراثر
۸۲۱۲ مدیریت	۳۱۴۶ ایران (مدیریت بحران)	۱۹۸ ابوالفضل فراهمی
۴۷۱۳ مهندسی عمران	۳۱۵۴ نابودیه (فیزیک)	۱۷۴ غلامرضا بخشی جانیکی
۵۲۲۵ مهندسی مکانیک	۱۹۵۰ بورس اوراق بهادار تهران	۱۷۰ علی ربیعی
۵۱۴۸ ریاضیات	۱۵۶۷ تهران (شهر)	۱۶۴ عادل آذر
۵۰۸۹ مهندسی برق و الکترونیک	۱۴۸۹ شبکه عصبی (فلسفه و مهندسی)	۱۵۹ علی رستمی
۴۹۸۶ کشاورزی، عمومی و میان رشته ای	۱۳۳۴ ارزیابی عملکرد (مدیریت بحران)	۱۵۴ احمد برجعلی
۴۶۶۶ معارف اسلامی	۱۱۸۹ مطالعه تطبیقی (ارتقای بهداشت)	۱۵۳ رضا رسولی

سامانه پیشینه پژوهش

در پاسخ به خواست جامعه علمی کشور برای هدفمندسازی و افزایش کارایی و اثربخشی پژوهش‌ها، ایرانداک سامانه پیشینه پژوهش را با پشتوانه در حال افزایش صدها هزار «پارسا» از آبان ۱۳۹۳ راه‌اندازی کرده و در نشانی pishineh.irandoc.ac.ir در اختیار همه پژوهشگران کشور قرار داده است. راه‌اندازی سامانه پیشینه پژوهش، گامی در کمک به پیشبرد پژوهش و گسترش علم و فناوری با آگاهی از پژوهش‌های انجام شده و زمینه‌سازی برای پیش‌گیری از دوباره‌کاری در پژوهش است. در این سامانه، با دریافت عنوان و کلیدواژه‌های پژوهش از کاربر، با جست‌وجوی کارشناسان آموزش‌دیده در پایگاه اطلاعات گنج، اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های انجام شده به آگاهی کاربر می‌رسد. کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی می‌توانند برای بخشی از کار پژوهشی خود که بررسی پیشینه‌های موجود است از این سامانه استفاده کنند.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران ایرانداک

سامانه‌ی
پیشینه‌ی پژوهش

صفحه‌ی نخست ثبت نام درباره‌ی سامانه بررسی‌های همیشگی تماس با ما

سامانه عرضه و تقاضای پژوهش (ساعت)

« پیوندگامی است میان درخواست‌کنندگان (سازمان‌های متقاضی و حامی پایان‌نامه‌ها/رساله‌ها) و عرضه‌کنندگان پژوهش (دانشجویان تحصیلات تکمیلی) کشور »

ساعت پژوهش
saat.irandoc.ac.ir

ورود به سامانه

رایانامه

گذرواژه

مراغه باد بسیار ☐

گذرواژه‌ام را فراموش کرده‌ام.

کاربر تازه هستم.

سامانه‌ی پیشینه‌ی پژوهش

سامانه‌ی پیشینه‌ی پژوهش به دانشجویان تحصیلات تکمیلی و پژوهشگران کمک می‌کند تا از پیشینه‌ی موضوع پژوهش خود، به ویژه در پایان‌نامه‌ها و رساله‌های انجام شده در کشور آگاهی یابند و از کار دوباره پرهیز کنند. برای کاربست این سامانه، پس از ثبت نام و تأیید آن، وارد سامانه شوید و پس از ارائه‌ی اطلاعات و موضوع پژوهش خود و پرداخت بانزده هزار تومان برای هر جست‌وجو (غیر قابل برگشت)، پاسخ خود را در یک تا ده روز کاری (به جز روزهای پنجشنبه، جمعه، و تعطیل رسمی) دریافت کنید (نمونه‌ی پاسخ).

کاربران گرامی، خود نیز می‌توانند با جست‌وجوی رایگان در **پایگاه اطلاعات گنج**، پیشینه‌ی پژوهش خود را بررسی نمایند. برای آگاهی بیشتر با ما **تماس** بگیرید.

برای اجرای سیاست‌های کلی علم و فناوری و در پاسخ به خواست جامعه علمی کشور برای گسترش توسعه خدمات کتابخانه‌ها و پشتیبانی از مالکیت فکری و معنوی و همچنین پیش‌گیری از بدرفتاری‌های علمی، به‌ویژه سایه‌نویسی و دستبرد علمی در نگارش پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، ایرانداک سامانه «همانندجو» را در نشانی tik.irandoc.ac.ir با پشتوانه تمام‌متن و فزاینده ۳۰۰ هزار «پارسا» از ۲۰ آذر ۱۳۹۵ راه‌اندازی کرد. همانندجویی در نوشتار پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، گامی در کمک به نگه‌داشت حقوق پدیدآوران و گسترش علم و فناوری و زمینه‌سازی برای دسترسی آزاد همگان به اطلاعات است. استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نیز جزو کاربران اصلی کتابخانه‌ها در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی محسوب می‌شوند. با استفاده از این سامانه استادان و اعضای هیئت علمی، می‌توانند اعتبار کار پژوهشی دانشجویان را بررسی و میزان مشابهت پایان‌نامه یا رساله دانشجویان را با سایر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها با این سامانه ارزیابی کنند. بر اساس قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» مصوب مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۶، تمامی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور موظف هستند که پیشنهادها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی خود را که فاقد طبقه‌بندی محرمانه هستند از طریق سامانه ایرانداک همانندجویی کنند.

سامانه همانندجو

نسخه: ۲.۱.۴.۱

راهنمای عضویت | درباره ما | قوانین | تماس با ما

نام‌نویسی

شیوه‌نامه‌ی ایران

نسخه الکترونیکی شیوه‌نامه‌ی ایران، راهنمای استاد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی بر پایه‌ی شیوه‌نامه‌ی شیگانگو، منتشر شد.

دریافت رایگان

ورود به سامانه

رایانه:

گذرنامه:

ما به یاد شما

گذرنامه را فراموش کرده‌ام

نام‌نویسی

سامانه‌ی همانندجو

همانندجویی در نوشتار پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، گامی در کمک به نگه‌داشت حقوق پدیدآوران و گسترش علم و فناوری و زمینه‌سازی برای دسترسی آزاد همگان به اطلاعات است. «همانندجو» با جست‌وجوی خودکار در متن کامل پایان‌نامه‌ها و رساله‌های موجود در ایرانداک، نوشته‌های همانند را با یاریابی و اندازه‌ی همانندی و منبع اطلاعات همانند را نمایش می‌دهد. کاربران گرامی پس از ورود به سامانه، می‌توانند نوشته‌های خود را بارگذاری و نتیجه‌ی همانندجویی را در کوتاه‌ترین زمان ممکن دریافت کنند.

پژوهش کار: راهنمای پژوهش و پژوهشگران

سامانه «پژوهش کار: راهنمای پژوهش و پژوهشگران» با چشم‌انداز توانمندسازی و توان‌افزایی پژوهشی همه کسانی درست شده است که کارشان پژوهش یا راهنمایی، داوری، و تجاری‌سازی پژوهش است. پایین بودن کیفیت برخی پژوهش‌ها و رشد افسار گسیخته پژوهش‌های رفع تکلیفی و بداخلاقی‌های پژوهشی، ایراندک را بر آن داشت که یک سامانه آموزشی و اطلاعاتی برای پژوهش و پژوهشگران راه‌اندازی کند. آموزه‌های این سامانه در سه بخش طراحی، اجرا، و ارائه پژوهش هستند و برای یادگیری بیشتر و بهتر، نمونه‌ها و منابع سودمندی نیز در پایان هر سرنویس آمده‌اند. این سامانه در نشانی research.irandoc.ac.ir در دسترس همگان است از ویژگی‌های این سامانه، امکان روزآوری آن بر پایه دستاوردهای نوین و همچنین با مشارکت کاربران است. یکی از وظایف کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، آموزش کاربران و دانشجویان است. کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی با استفاده از این سامانه می‌توانند شیوه انجام پژوهش را در این سامانه آموزش ببینند.

طراحی پژوهش	اجرای پژوهش	ارائه پژوهش
- مبانی فلسفی پژوهش و روش‌های پژوهش کمی - مبانی و روش‌های پژوهش کیفی - مبانی و روش‌های پژوهش ترکیبی	- انتخاب ساخت و بومی‌سازی ابزار پژوهش - ابزارهای پژوهش کمی - ابزارهای پژوهش کیفی	- نگارش گزارش پژوهش - تبدیل پژوهش به مقاله - تبدیل پژوهش به سخنرانی
- مطالعه و نگارش مبانی نظری - مطالعه و نگارش پیشینه پژوهش	- انتخاب جامعه پژوهش و گردآوری داده - تحلیل داده کمی و گزارش یافته‌ها - تحلیل داده کیفی و گزارش یافته‌ها	- تبدیل پژوهش به پوستر - تبدیل پژوهش به کتاب - تبدیل پژوهش به تارگانه آموزشی
- رسد تکلیف دانشی و بیان مسئله - طراحی مدل مفهومی پژوهش	ملاحظات طراحی پژوهش	

یکی از روش‌هایی که هوش کسب‌وکار از آن برای بازنمایی اطلاعات تحلیلی سازمان بهره می‌برد، داشبوردهای مدیریتی است که با یک نگاه کل به جزء در کوتاه‌ترین زمان، داده‌ها و اطلاعات بسیاری را برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران فراهم می‌سازند. داشبورد از مجموعه‌ای از عناصر دیداری (تصویر و نوشتار) درست شده است که اطلاعات را از پایگاه‌های داده سازمان بیرون می‌کشد و در یک یا چند برگ و به شکل یکپارچه نمایش می‌دهد. کلیدی‌ترین ویژگی داشبورد، آنی بودن بازنمایی اطلاعات است که آن را بهترین ابزار برای تصمیم‌گیری در لحظه می‌سازد. یکی دیگر از ویژگی‌های داشبوردها در برابر دیگر ابزارهای گزارش‌ساز، گردآوری داده‌ها در گذر زمان است. ذخیره داده‌های گذشته و اکنون، و نمایش تحلیلی آن، می‌تواند به پیش‌بینی آینده یاری رساند. داشبوردها این امکان را نیز برای مدیران فراهم می‌کنند تا در محیطی پویا و ساده، شاخص‌های عملکردی سازمان، بخش، یا واحد خود را پایش همه‌سویه و در لحظه داشته باشند. داشبورد همانندجو یکی از داشبوردهای رصدخانه پژوهش و فناوری است که وضعیت همانندی «پارسا»های بارگذاری شده در سامانه «همانندجو» را نشان می‌دهد. سیاست‌گذاران و معاونان پژوهشی مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی جزو یکی از مهم‌ترین گروه‌های کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی محسوب می‌شوند. این گروه از کاربران، می‌توانند داده‌های به‌دست آمده از این سامانه را برای سیاست‌گذاری پژوهشی و آموزشی دانشگاه به کار گیرند.

راهنمای نگارش پایان‌نامه و رساله (راه)

صدها هزار دانشجوی تحصیلات تکمیلی کشور برای به‌پایان رساندن کارشناسی‌ارشد یا دکتری خود باید پایان‌نامه یا رساله‌ای بنویسند و از آن در برابر استادان و داوران دفاع کنند. این دانشجویان که در مؤسسه‌های گوناگون درس می‌خوانند، برای نگارش پایان‌نامه یا رساله از شیوه‌های گوناگون پیروی می‌کنند. برخی از این شیوه‌نامه‌ها کاستی‌هایی دارند، برخی برافاده‌اند، برخی تنها به بخشی از نیازها پاسخ می‌دهند، برخی به‌دشواری یافت می‌شوند، و برخی هم بروز نمی‌شوند. شیوه‌نامه‌هایی هم که به کار می‌آیند، با یک‌دیگر تفاوت‌های بسیار دارند. این کاستی‌ها و تفاوت‌ها، نگارش پایان‌نامه و رساله را سخت و کار سازمان‌دهی آنها را نیز با دشواری روبه‌رو می‌کند. پایگاه وب راهنمای نگارش پایان‌نامه و رساله (راه) یک شیوه یک‌سان، جامع، و بروز در دسترس همه دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشور می‌گذارد که با پیروی از آن، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های یک‌دستی نوشته شوند. افزون بر راهنمای نگارش، «تمپلت» نسخه‌های گوناگون واژه‌پرداز «ورد» در دسترس گذاشته شده است که دانشجویان بتوانند با دریافت آنها کار نگارش را آسان‌تر انجام دهند. در کنار این‌ها، منابع و پیوندهای بسیاری نیز که در نگارش پایان‌نامه و رساله کاربرد دارند، در این پایگاه آمده‌اند. این پایگاه در نشانی rah.irandoc.ac.ir در دسترس همگان است. در بیشتر کشورها، کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، شیوه نگارش پایان‌نامه و رساله را از کتابخانه‌ها آموزش می‌بینند. با استفاده از این سامانه، کاربران این کتابخانه‌ها می‌توانند با شیوه‌ای یک‌دست و استاندارد، پایان‌نامه و رساله خود را بنویسند.

شیوه‌نامه ایران (راهنمای استاندارد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی)

پدیدآور هر اثر علمی، کار خود را بر دو ستون استوار می‌دارد؛ یا بر پایه اندیشه‌ها و یافته‌های خود سخن می‌گوید یا از گفته‌ها و نوشته‌های دیگران بهره می‌برد. با چنین رویکردی، روش‌های گوناگونی برای استناد یا ارجاع به منابع پدید آمده‌اند. این روش‌ها اندک اندک ساخت یافته‌اند و در شیوه‌نامه‌هایی با نظام‌های استنادی گوناگون به انتشار درآمده‌اند. گوناگونی در این الگوها، تحلیل استنادی را هم دشوار می‌سازد. از این‌رو، داشتن شیوه‌نامه‌ای فراگیر بر پایه روش‌های پذیرفته شده گریزناپذیر می‌نماید که راهنمای استاندارد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی برای پدیدآوران فارسی‌زبان باشد. شیوه‌نامه ایران (راهنمای استاندارد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی) بر پایه شیوه‌نامه شیکاگو با پیشینه‌ای بیش از یکصد سال، تدوین شده است. این شیوه‌نامه روش استنادی نویسنده - تاریخ و الگوهای پایه آن را می‌شناساند که روشی فراگیر و آسان است. افزون بر این، چگونگی استناد به منابع گوناگون چاپی و الکترونیکی و نمونه‌های آن را نشان می‌دهد. در اینجا افزون بر تمام متن شیوه‌نامه، خلاصه‌ای از آن نیز هست که ناشران و نشریه‌های علمی می‌توانند برای راهنمایی پدیدآوران به کار برند. در بیشتر کشورها، کتابخانه‌های دانشگاهی وظیفه آموزش شیوه استناد دادن به آثار را برعهده دارند. در این سامانه، آموزش شیوه استناد به آثار در انواع گوناگون روش‌ها با جزئیات کامل آمده است.

درباره شیوه‌نامه

پدیدآور هر اثر علمی، کار خود را بر دو ستون استوار می‌دارد؛ یا بر پایه اندیشه‌ها و یافته‌های خود سخن می‌گوید یا از گفته‌ها و نوشته‌های دیگران بهره می‌برد. اخلاق علمی حکم می‌کند که کاربست گفتار و نوشتار دیگران با استناد به منبع آنها باشد تا خوانندگان بتوانند بمسأله‌ای سرچشمه آنها را بازشناسند و اگر نیاز بود از آنها بهره برند. با چنین رویکردی، روش‌های گوناگونی برای استناد یا ارجاع به منابع پدید آمده‌اند. این روش‌ها اندک اندک ساخت یافته‌اند و در شیوه‌نامه‌هایی با نظام‌های استنادی گوناگون به انتشار درآمده‌اند. کسود چنین شیوه‌نامه‌هایی به زبان فارسی، مایه کاربست روش‌های گوناگون استناد در میل ناظران و نشریه‌های گوناگون شده که گاه پوشش بسنده‌ای برای استناد به همه منابع را نیز در بر ندارند. بچین‌سان، افزون بر دشوار شدن کار پدیدآوران و ویراستاران برای پیروی از الگوهای درست در نوشتار فارسی، سرگشتگی آنها را در استناد به منابع گوناگون نیز در پی خواهد داشت. گوناگونی در این الگوها، تحلیل استنادی را هم دشوار می‌سازد. از این‌رو، داشتن شیوه‌نامه‌ای فراگیر بر پایه روش‌های پذیرفته شده گریزناپذیر می‌نماید که راهنمای استاندارد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی برای پدیدآوران فارسی‌زبان باشد.

با این هدف، شیوه‌نامه ایران (راهنمای استاندارد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی) بر پایه شیوه‌نامه شیکاگو با پیشینه‌ای بیش از یکصد سال، تدوین شده است. این شیوه‌نامه روش استنادی نویسنده - تاریخ و الگوهای پایه آن را می‌شناساند.

بیشتر

آموزش های کوتاه مدت کاربردی و تخصصی یک از مأموریت های کلیدی ایرانداک است. این سامانه برای پیوند بهتر با دانش پذیران و آسان سازی فرایندهای آموزش راه اندازی شده و اطلاعات دوره های آموزش (نظری و کارگاهی) و آگهی ها و فراخوان های آنها را به آگاهی کاربران می رساند. دانش پذیران می توانند با نام نویسی در هر یک از دوره ها و پرداخت برخط هزینه دوره در آنها شرکت و تأییدیه گواهینامه آموزشی خود را از این سامانه دریافت نمایند. پیوند آموزش های مجازی ایرانداک نیز در این سامانه است و دانش پذیران می توانند در آنها نام نویسی و در کلاس های برخط شرکت کنند. در بیشتر کشورها، آموزش کاربران در کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی انجام می شود و سهم مهمی از آموزش هایی که در این سامانه ارائه می شود به کاربران این کتابخانه ها اختصاص دارد.

سامانه عرضه و تقاضای پژوهش (ساعت)

سامانه «ساعت» پیوندی است میان درخواست کنندگان و عرضه کنندگان پژوهش کشور که افزایش بهره‌وری ملی را با شبکه‌سازی میان نیازها و پژوهش‌ها پی می‌گیرد. این سامانه در گام نخست، پیوند میان پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها را با نیازهای پژوهشی سازمان‌ها دنبال می‌کند. این پیوند با یک پایگاه روزآمد و جامع از تقاضای پژوهش (نیازها و حمایت‌ها) و عرضه پژوهش (توانمندی‌ها و نیاز به حمایت) پشتیبانی می‌شود. سازمان‌ها می‌توانند در این سامانه، درخواست‌ها و حمایت‌های خود را به آگاهی پژوهشگران برسانند که محور و موضوع پژوهش، تأمین منابع مالی، خدمات مشاوره، تأمین تجهیزات و سخت‌افزار، تأمین اطلاعات و مانند آنها را در بر دارد. از سوی دیگر، دانشجویان می‌توانند توانمندی‌ها و گرایش‌های پژوهشی خود را به همراه حمایت‌هایی که برای پی‌گیری آنها نیاز دارند، به آگاهی سازمان‌ها برسانند. کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی می‌توانند از این سامانه برای آشنایی با اولویت‌های پژوهشی استفاده کنند.

پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)

پایگاه وب «شاخص» تلاش دارد دسترسی، گزینش و کاربرد شاخص‌های جهانی برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران فراهم سازد. بنابراین این پایگاه، با دسترسی به این شاخص‌ها از یک درگاه واحد با توان سازمان‌دهی و جست‌وجوی برخط در میان آن‌ها می‌تواند کار کاربران را آسان سازد. این پایگاه وبی، با ارائه منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)، تصویری کلی از سازمان‌های ملی و جهانی ارائه می‌کند که در آن شاخص‌های ارزیابی و طبقه‌بندی موضوعی آن‌ها و منابع کلیدی اطلاعات آمده است. این پایگاه وب، منابع اطلاعات داخلی شاخص‌ها را مانند کتاب، مقاله، پایان‌نامه، رساله، گزارش دولتی، سند ملی، و طرح‌های پژوهشی معرفی می‌کند. معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی جزو یکی از گروه‌های کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی محسوب می‌شوند. این گروه وظیفه دارند با رویکردهای علم‌سنجی، وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند.

شاخص‌ها

- * دارندگان دکتری بر اساس فعالیت اقتصادی، (به صورت درصدی از همه دارندگان دکتری شاغل)
- * نسبت هزینه کرد اعتبارات تحقیقاتی در اولویت‌های علم و فناوری به کل اعتبارات تحقیقاتی کشور
- * نسبت اختراعات ثبت شده در خانواده سه گانه ثبت اختراعات به فارغ‌التحصیلان دانشگاهی
- * سازمان‌های نوآور در محصول و/یا فرآیند

منابع اطلاعات

- * اندازه‌گیری تولیدات علمی و فناوری و طراحی مدلی برای بودجه‌ریزی دستگاه‌های پژوهشی و فناوری بر مبنای قیمت تمام شده خروجی‌های علم و فناوری (مقاله میانی)
- * اولویت‌بندی معیارهای ارزیابی طرح‌های کلان ملی علمی و فناوری، مطالعه موردی شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری (طرح پژوهشی)
- * محاسبه شاخص‌های کلان تحقیقاتی در مورد ایران و مقایسه آن با سایر کشورها (نرخ پژوهش)
- * بررسی مدل‌های سیستم مدیریت نوآوری جهت ارتقای شاخص‌های نوآوری و افزایش توان تولید فناوری (مقاله میانی)

نهادهای

- * شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری
- * موسسه پژوهشی و برنامه‌ریزی آموزش عالی
- * سازمان ستایش و آموزش کشور
- * جهاد دانشگاهی
- * وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی

پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)

نما، قانونی برای گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است و امتیاز و رتبه ایران را در ابعاد گوناگون آنها در هفت گروه جایگاه پژوهشگران؛ جایگاه نشریه‌های علمی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های استنادی؛ و جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری گزارش می‌کند. در این پایگاه وب مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران می‌توانند به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. کاربران این پایگاه نیز همچون پایگاه وب شاخص، معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی هستند و می‌توانند وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند.

سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) برای گردآوری و گزارش آمار کتابخانه‌ها راه‌اندازی شده است. این سامانه آمار و اطلاعاتی را از کتابخانه‌ها به کاربران ارائه می‌کند که بر پایه آن بتوانند از خدمات کتابخانه‌ها بهره‌برداری بهتری کنند. کاربران می‌توانند با جست‌وجوی کتابخانه‌ها بر پایه فیلدهای گوناگون و همچنین فیلترهای چندگانه به اطلاعات آنها دست یابند و برای مراجعه به هر یک از آنها تصمیم بگیرند. آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی در این سامانه می‌تواند برای سیاست‌گذاران در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) و برای تصمیم‌گیری‌های مدیریتی استفاده شود. پایش و نظارت بر وضعیت این کتابخانه‌ها نیز می‌تواند از جمله هدف‌های طراحی این سامانه در نظر گرفته شود.

عضویت فراگیر کتابخانه‌ها، راهکاری است که ایرانداک برای دسترسی مستقیم به منابع کتابخانه‌های زیرپوشش، طراحی و اجرا کرده است. این کتابخانه‌ها با نام کتابخانه‌های مقصد شناخته می‌شوند. بر پایه این طرح، افراد زیرپوشش که متقاضی استفاده از منابع موجود در این کتابخانه‌ها هستند، می‌توانند از محلی که به عنوان مبدأ برای آنها تعیین شده است یک کارت عضویت و چند کارت امانت دریافت کنند و به عضویت طرح درآیند. اعضای طرح با استفاده از کارت نخست می‌توانند به کتابخانه‌های مقصد مراجعه و از همه خدمات آنها در محل استفاده کنند و با سپردن هر کارت امانت یک کتاب امانت دادنی را به امانت گیرند.

The screenshot displays the 'Saman-e Gadir' (سامانه غدیر) website. The header features the logo of the National Library and Archives of Iran (سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران) and the title 'سامانه غدیر عضویت فراگیر کتابخانه‌ها'. A navigation bar includes links such as 'درباره', 'راهنما', 'مستندات', 'پوشش طرح', 'کتابخانه‌های مقصد', 'بزهش‌ها', 'آمار', 'کارنوا', 'پرسش‌های همیشگی', and 'تماس با ما'. The main content area is divided into two sections. On the left, under the heading 'ورود به سامانه' (Login to the system), there is a login form with fields for 'Email' (رایانامه) and 'Password' (گذرواژه), a 'ورود' (Login) button, and a checkbox for 'مرا به یاد بسپار' (Remember me). Below the login form, there is a link to 'اگر عضو طرح نیستید، راهنما را بخوانید.' (If you are not a member of the plan, read the guide). On the right, there is a large image of a library interior with the text 'طرح غدیر' (Gadir Plan) and 'عضویت فراگیر کتابخانه‌ها' (Library membership) overlaid. Below the image, there is a section titled 'درباره سامانه' (About the system) which contains a brief description of the Gadir Plan and its purpose.

این سامانه، کیفیت این خدمات را از دیدگاه کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی ارزیابی می‌کند و یافته‌های آن را به شکل گزارش‌های آماری و نموداری برای یک دوره و روند نتایج را برای چند دوره بازنمایی می‌کند. پرسشنامه ارزیابی در این سامانه بر پایه مدل «لایب کوآل» و دارای ۲۲ گویه با سه مقیاس کمینه انتظارات، بیشینه انتظارات، و سطح خدمات دریافتی در یک پیوستار نه گزینه‌ای است. یکی از گزارش‌های این سامانه، رتبه‌بندی کتابخانه‌ها بر پایه یافته‌های ارزیابی کاربران است. هر کتابخانه می‌تواند به پاسخ‌های کاربران خود دسترسی داشته باشد و بر پایه آن، به بهبود کیفیت خدمات خود بپردازد.

آمار

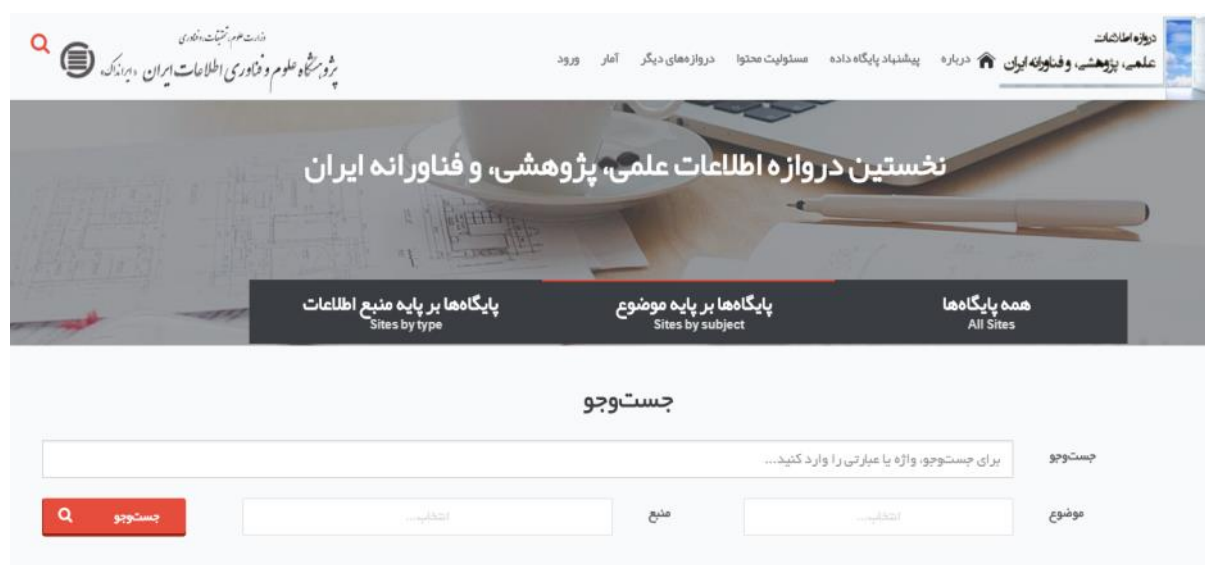
پنج‌ماه سال کوشش ارزشمند ایران‌دک
برای گسترش علم، فناوری، و نوآوری گرامی باد
۱۳۹۲ - ۱۳۹۳

درباره

ارزیابی کیفیت، یکی از رویکردهای کلیدی در بهبود خدمات سازمان‌هاست. کتابخانه‌ها نیز همچون سازمان‌هایی که دسترسی کاربران را به اطلاعات سازمان یافته فراهم می‌سازند، برای بهبود خدمات و پیشبرد مأموریت خود نیاز به ارزیابی کیفیت خدمات خود یا سنجش رضایت کاربران دارند. یکی از مدل‌هایی که در سراسر جهان برای ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌ها به کار می‌رود، «لایب کوآل» است. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) سامانه «رَف» را بر پایه این مدل برای ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌ها طراحی کرده است که کارکردی دو سویه دارد. از یک سو، این سامانه دیدگاه کاربران و روند آن را در سال‌های گوناگون به کتابخانه‌ها ارائه می‌کند تا بتوانند از خدمات کتابخانه‌های خود ارزیابی بهتری داشته باشند و آن را در زمینه‌های زیر به کار ببرند:

- کنترل‌جویی در خدمات کتابخانه
- درک بهتر انتظار کاربران از کیفیت خدمات کتابخانه
- شناخت روندهای بازخورد کاربران از خدمات کتابخانه
- مقایسه خدمات با کتابخانه‌های دیگر
- شناسایی بهبودهای کلیدی در خدمات کتابخانه

برای اشاعه هر چه بیشتر اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناوریانه و پیشبرد خدمات اطلاع‌رسانی به پژوهشگران، دروازه دسترسی آسان‌تر به منابع اطلاعات در وب توسط ایرانداک راه‌اندازی شده است. دروازه‌های اطلاعات، خدمات اطلاع‌رسانی را در چارچوب شمار بسیاری از پیوندهای اینترنتی به پایگاه‌های وب کنترل کیفیت شده به کاربران ارائه می‌کنند. دروازه اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناوریانه (در) از یک سو دست‌یابی پژوهشگران را به پایگاه‌های داده آسان می‌کند و از سوی دیگر به سیاست‌گذاران علم و فناوری نمایی فراگیر از وضعیت این پایگاه‌ها نشان می‌دهد.

«پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)» آمار انتشارات ایران در زمینه‌های علوم پایه، فنی مهندسی، علوم انسانی، پزشکی، کشاورزی و دامپزشکی، و هنر در این نمایه‌نامه‌ها با ویژگی‌های گوناگون نشان می‌دهد. «دانش ایران» پایگاهی است که افزون بر ارائه آخرین نسخه الکترونیکی اطلاعات، به کاربران در جست‌وجو و یافتن اطلاعات در بخش‌های زیر کمک می‌کند: (۱) انتشارات علمی در گروه‌های تحصیلی؛ (۲) مشارکت علمی کشورها در جهان؛ (۳) شاخص‌های پایه و انتشارات علمی؛ (۴) نقش دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در انتشارات علمی؛ و (۵) آمار مقایسه‌ای. از داده‌های این پایگاه برای بخش‌های گوناگونی در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی استفاده می‌شود که بخش علم‌سنجی یکی از مهم‌ترین این بخش‌هاست.

دانشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران «ایرانداک»

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران «ایرانداک»

نسخه پایانی جست‌وجو داده‌نما ورود تماس با ما

دانش ایران نسخه ۲۰۱۳

انتشارات علمی ایران در سال ۲۰۱۳ در تمام‌مجموعه‌های آ.اس.آی. نشان می‌دهد که در این سال ایران ۲۸۴۸۶ رکورد علمی ثبت‌شده در این تمام‌مجموعه‌ها داشته است که در هفت گروه تحصیلی و ۵۲۱ رشته تحصیلی بوده‌اند. در این میان، گروه فنی و مهندسی ۴/۳۲ درصد، گروه علوم پایه ۳/۳۱ درصد، گروه علوم پزشکی ۴/۲۵ درصد، گروه کشاورزی و دامپزشکی ۶/۸ درصد، گروه علوم انسانی ۲/۴ درصد، و گروه هنر ۲/۰ درصد از انتشارات علمی ایران را داشته‌اند که گروه علوم پایه رشته شیمی، در گروه علوم پزشکی رشته داروشناسی، در گروه فنی و مهندسی رشته مهندسی مکانیک، در گروه کشاورزی و دامپزشکی رشته تکنولوژی و علوم غذایی، در گروه علوم انسانی رشته روانشناسی، و در گروه هنر رشته معماری در رده‌های نخست هر گروه بوده‌اند.

در یافتن نسخه چاپی

پژوهش

یکی از رویکردهای کلیدی ایرانداک در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، انجام طرح‌های پژوهشی گوناگون در بازه‌های زمانی مختلف و از زمان تشکیل ایرانداک تاکنون بوده است. مشخصات طرح‌های پژوهشی انجام‌شده یا در حال انجام ایرانداک در این زمینه می‌تواند جایگاه این سازمان را در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نشان دهد.

گروه پژوهشی و اعضای هیئت علمی

در حال حاضر گروه پژوهشی «علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات» پژوهشکده «علوم اطلاعات» ایرانداک با داشتن چهار عضو هیئت علمی پژوهش‌های مرتبط با بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی را انجام می‌دهد.

دکتر فربرز درودی

دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رویا پورنقی

دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

مهری صدیقی
دانش‌آموخته کارشناسی ارشد زمین‌شناسی
از دانشگاه شهید بهشتی تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رضا رجبلی بگلو
دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه فردوسی مشهد
پژوهشکده علوم اطلاعات

طرح‌های پژوهشی

بررسی میزان دانش و استفاده کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی وابسته به وزارت عتف و بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی شهر تهران از دگرسنجی

هدف این پژوهش آگاهی از میزان آمادگی این کتابخانه‌ها برای ارائه این خدمات تازه است. در این راستا، برای دستیابی به اهداف پژوهش از روش پیمایشی بهره‌برداری شده است. جامعه آماری این پژوهش کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های وزارت عتف و بهداشت شهر تهران (شامل ۱۰۵ نفر) بود. اطلاعات لازم با یک پرسشنامه محقق‌ساخته، دربردارنده سه بخش و ۲۰ گویه گردآوری شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که دانش و استفاده کتابداران برای پاسخگویی به درخواست کاربران کافی نیست و آمادگی این نهادها برای خدمت‌رسانی در زمینه دگرسنجی‌ها پایین است. هم‌چنین، هیچ تفاوت معناداری میان دانش و استفاده کتابداران دو وزارت از ابزارهای دگرسنجی نیست. افزون بر این، بیش‌تر کتابداران نیازمند کارگاهی آموزشی برای یادگیری استفاده از سنج‌های دگرسنجی هستند یافته‌های این پژوهش

می‌تواند زنگ خطری برای کتابخانه‌های دانشگاهی باشد تا سریع‌تر در زمینه کسب آگاهی و مهارت‌آموزی ابزارها و روش‌های تازه اقدام کنند.

طرح‌ریزی فرایند برگزاری همایش سالانه مدیران کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف

هدف این پژوهش برنامه‌ریزی برای برگزاری همایش سالانه مدیران کتابخانه‌های وابسته به آموزش عالی است. روش پژوهش پیمایشی و توصیفی است. جامعه آماری مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی وابسته به وزارت عتف هستند. در ۲۲ استان و ۲۷ دانشگاه سنجش صورت گرفت. روش رسیدن به فرایند برگزاری همایش از طریق اعمال دیدگاه مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی است. یافته‌ها نشان داد که تدوین فرایند برگزاری همایش بهتر است با ایجاد دبیرخانه دائمی همراه باشد. بخش‌های متعدد مانند تدارکات، تبلیغات، انتشارات، تشریفات، روابط عمومی، دیداری و شنیداری، طراحی و امور سایت در همایش وجود داشته باشد. شرایط تعیین موضوع همایش، انتخاب رئیس و دبیرهای همایش، وظایف کمیته علمی، دبیر علمی، دبیر اجرایی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، فرایندهای همکاری و ویژگی‌های نرم‌افزار همایش، آگاهی‌رسانی، تبلیغات و نحوه برگزاری همایش مورد بحث و تحلیل قرار گرفت. همکاری میان کتابخانه‌ها نقش مهمی در برگزاری همایش دارد. نتایج پژوهش در قالب یک برنامه مدون و منظم با فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت همایش تدوین شد. این فرایند به صورت قدم به قدم و شکل گرفته و از مرحله تصویب و ایجاد هیئت رئیسه و ساختار اصلی همایش تا فرایندهای اجرایی، تخصصی و کاربردی به شکل مدون و منظم معرفی شده است.

واکای مؤلفه‌های مورد نیاز، دشواری‌ها و چالش‌های ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف

این پژوهش با هدف شناسایی و استخراج مؤلفه‌های مورد نیاز، چالش‌ها و دشواری‌های پیش روی ایرانداک برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) و همچنین، راهکارهای غلبه بر این چالش‌ها و دشواری‌ها انجام شد. با بررسی پژوهش‌های داخلی، مهمترین دغدغه‌ها و مسائلی که کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی در ایران با آن‌ها روبرو هستند شناسایی شد. همچنین با بررسی پژوهش‌های خارجی، تشکیل شبکه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی به عنوان مهم‌ترین راهکار برای بهبود و گسترش فعالیت این کتابخانه‌ها در فعالیتهای ملی و بین‌المللی

به دست آمد. نتایج نشان داد احیا، تثبیت و تقویت جایگاه کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری؛ تقویت وظایف حاکمیتی ایرانداک در وزارت عتف (در ارتباط با کتابخانه‌ها)؛ تشکیل مجمع و یا شبکه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ گسترش و بهبود ارتباط ایرانداک با کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ تدوین نگاشت نهادی میان سازمان‌های همکار در حوزه کتابخانه‌ها، اطلاعات و منابع اطلاعاتی؛ روزآمدی سیاست‌ها و اساس‌نامه ایرانداک در ارتباط با کتابخانه‌ها؛ استفاده از ظرفیت‌ها و رویکردهای انجمن‌های علمی؛ تکمیل آمار و اطلاعات کتابخانه‌ها؛ تدوین و توسعه استاندارد کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ پایش، نظارت و ارزیابی فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ تدوین نظام جامع نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای؛ توسعه حرفه‌ای مستمر حرفه‌مندان؛ و آینده‌پژوهی و آینده‌نگری کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی جزو مهم‌ترین راهکارهای عملیاتی و اجرایی برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف هستند. همچنین، مدل مفهومی نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت این کتابخانه‌ها نیز ترسیم شد.

طراحی و ساخت سیستم تحت وب ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی با استفاده از مدل لایب کوآل

در مرحله نخست این پژوهش با الهام از پرسشنامه استاندارد لایب کوآل، از انجمن کتابخانه‌های پژوهشی، به تعیین نیازمندی‌های سامانه پرداخته و سپس با استفاده از دو روش استاندارد ترجمه وارون و رویکرد کمیته، نسبت به ترجمه و اعتبارسنجی پرسشنامه اقدام شد. پایایی پرسشنامه نیز با ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید. در مرحله دوم، جهت نحوه عملکرد سامانه و رفع موانع احتمالی آن نسبت به یک مطالعه آزمایشی در دو کتابخانه دانشگاهی اقدام شد. نتیجه این مرحله تفاوت معنی‌داری را بین خدمات دریافتی و حداکثر سطح خدمات نشان داد.

بازطراحی و روزآوری سامانه عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

طرح غدیر یا عضویت فراگیر کتابخانه‌ها، راهکاری برای ایجاد دسترسی مستقیم استفاده‌کنندگان به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی است و براساس موفقیت و تجربه حاصل از طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو طراحی شده است و به عنوان یک طرح دائمی به اجرا در آمده است. هدف اصلی این طرح ایجاد امکان دسترسی مستقیم و حضوری به منابع کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف برای اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی از طریق یک نظام رسمی و هماهنگ است. این

طرح به بازطراحی سامانه عضویت فراگیر کتابخانه‌ها (طرح غدیر) می‌پردازد.

طراحی مدل مفهومی جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری: مروری گسترده

در این پژوهش، فعالیت سازمان‌های بین‌المللی ای‌سی‌آرال، اسکانل، لیبر و سی‌ای‌یوال با فعالیت‌های کنونی ایرانداک مقایسه شد و زمینه انجام فعالیت‌های مرتبط و پذیرش نقش‌های دیگر با ترسیم مدل مفهومی فراهم شد. نتایج پژوهش نشان داده برخی از فعالیت‌هایی که ایرانداک می‌تواند در زمینه این کتابخانه‌ها بپذیرد در توسعه استانداردهای کتابخانه‌های دانشگاه، ایجاد شبکه متخصصان و حرفه‌مندان، توسعه فرایند به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات و دانش، تسهیل دسترسی به محتوای علمی و اطلاعاتی، رهبری و مدیریت تغییر در این کتابخانه‌ها، توسعه بسترهای مدیریت داده‌های پژوهشی، گردآوری اطلاعات و آمار این کتابخانه‌ها، توسعه همکاری‌های بین کتابخانه‌ای و توسعه آموزش فراگیر متخصصان و حرفه‌مندان در این کتابخانه‌ها به دست آمد.

امانت الکترونیکی محتوا در کتابخانه‌های دیجیتالی از دیدگاه ناشران الکترونیک ایران

یافته‌های این پژوهش نشان داد که امانت الکترونیکی نیازمند ابزارها، روش‌ها و مدل‌های کسب و کار متعددی است. ناشران الکترونیکی کشور در زمینه تولید محتوای الکترونیکی همچنان نوپا هستند و تولیدات الکترونیکی معدودی دارند. همچنین ناشران فعال کشور آثار الکترونیکی خود را در اکثر موارد با استفاده از لوح فشرده و با فرمت‌های مانند پی.دی.اف. منتشر می‌کنند. با این وجود در صورت آگاه‌سازی، در اکثر موارد (حدود ۹۰ درصد) موافق بهره‌گیری از آثار الکترونیکی در سرویس امانت الکترونیکی به شرط مراعات کپی‌رایت هستند.

بررسی هزینه-سازگاری نظام‌های اطلاعاتی نامتجانس در یکپارچه‌سازی اطلاعات: پژوهشی در نرم‌افزارهای کتابخانه‌های دیجیتالی ایران

هدف از این پژوهش تعیین هزینه-سازگاری نظام‌های اطلاعاتی نامتجانس در یکپارچه‌سازی اطلاعات کتابخانه‌های دیجیتال ایران است. یافته‌ها نشان از این دارند که بیشترین حجم هزینه‌ها در راستای سازگاری سیستم‌های اطلاعاتی متوجه کتابخانه‌ها و سازمان‌های مادر آنها است. در مرحله بعدی شرکت‌های

نرم‌افزاری قرار دارند. علاوه بر این عناصر هزینه‌ای شناسایی شده در سطح فنی عبارت بودند از: ارائه خروجی ابرداده استاندارد، ارائه سرویس‌های وب، پیاده‌سازی تفاهم‌نامه(های) مبادله اطلاعات، و تهیه سیستم سرویس‌دهنده وب. عناصر هزینه‌ای سطح سازمانی شناسایی شده نیز عبارتند از: توجیه مدیران، آموزش کارکنان، و آموزش کاربران. عناصر هزینه‌ای سطح محتوا نیز عبارت بودند از: تهیه منابع اطلاعاتی مورد نیاز، ایجاد فراداده و آماده‌سازی منابع اطلاعاتی، مدیریت منابع اطلاعاتی.

بررسی نقش کتابخانه‌ها در یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌ها

در این گزارش ابتدا مفاهیم کلی یادگیری الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی و کتابخانه‌ها، کتابداری از راه دور، و کتابخانه‌های ویژه‌ی یادگیری از راه دور بررسی می‌شوند. سپس با بررسی چند برنامه‌ی کتابخانه‌ای ویژه یادگیری الکترونیکی، مدلی از یک کتابخانه‌ی ویژه‌ی یادگیری الکترونیکی، و در پایان کتاب‌شناسی و وب‌شناسی آن ارائه می‌شوند.

بررسی رفتار اطلاع‌یابی مراجعه‌کنندگان کتابخانه پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران

یافته‌های این پژوهش نشان داد که در بین مراجعان کتابخانه (انجام کارهای پژوهشی) مهم‌ترین انگیزه و هدف جستجوی اطلاعات به شمار می‌رود و از انواع اطلاعات مورد جستجو اطلاعات حوزه علوم انسانی اهمیت بیش‌تری دارد. هم‌چنین اکثر پاسخگویان در جهت دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، استفاده همزمان از دو نوع (منابع چاپی و الکترونیکی) را ترجیح می‌دهند. در بین منابع الکترونیکی نیز به ترتیب از شبکه اینترنت و پس از آن (پایگاه‌های اطلاعاتی) بیشتر استفاده می‌شود. به منظور جستجوی اطلاعات از دو روش رسمی و غیر رسمی استفاده می‌کنند. (کمبود وقت کافی) جهت جستجوی اطلاعات (فاصله زیاد از کتابخانه) و (عدم آشنایی با زبان‌های خارجی) به ترتیب از مهم‌ترین عوامل موثر در عدم دسترسی آسان به منابع اطلاعاتی ذکر شده‌اند.

ارزیابی کیفیت طرح غدیر "عضویت فراگیر کتابخانه‌ها"

در این پژوهش طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها) بر مبنای مدل "سروکوال" از دیدگاه اعضا، کتابخانه‌های همکار و کتابخانه‌های غیر همکار، مورد بررسی قرار گرفته است. ارزیابی کیفیت خدمات طرح، پاسخ به نیازهای اطلاعاتی اعضا و لزوم ادامه فعالیت آن از دیدگاه آنها بخش عمده‌ای از پژوهش

حاضر را به خود اختصاص داده است. در این پژوهش میزان رضایت کتابخانه‌های همکار و تاثیرات طرح غدیر بر کتابخانه‌ها و میزان آگاهی پاسخ‌گویان از طرح و پاسخ به نیازهای اعضاء و همچنین لزوم ادامه‌ی طرح از دیدگاه کتابخانه‌های همکار و غیر همکار طرح نیز مورد بررسی قرار گرفته و داده‌های آماری تحلیل شده است. در خصوص کتابخانه‌های غیر همکار، دلایل عضو نشدن آنان در مرحله‌ی اول اجرای طرح، میزان آشنایی آنها، و میزان تمایل آنان به عضویت در دور جدید مورد بررسی قرار گرفته است.

تأثیر فناوری اطلاعات بر کتابخانه‌ها

به علت وجود چالش‌های گوناگون و علاقه‌پاره‌ای از کاربران، بسیاری از کتابخانه‌ها در آینده‌ای قابل پیش‌بینی در وضعیت ترکیبی (کاربرد هم‌زمان منابع دیجیتال و چاپی) فعالیت خواهند کرد. منابع کتابخانه‌ها از ابعادی است که از این فناوری تاثیر می‌پذیرند که کتابها، مجلات، و دیگر منابع الکترونیکی را شامل می‌گردند. متناسب با این منابع، نیروی انسانی و خدمات خاصی نیز به کار گرفته می‌شوند. کتابداران کتابخانه‌های جدید باید مهارت‌ها و نقش‌های جدیدی را ایفا کنند که متناسب با نیازهای اطلاعاتی جدید کاربران باشد. در زمینه خدمات جدید، حوزه‌هایی مانند خدمات فراهم‌آوری، سازماندهی، مرجع و امانت منابع الکترونیکی مطرح می‌شوند.

شناسایی و انتخاب مراکز مناسب تحویل مدرک در دنیا

در این پژوهش سعی شده است ده‌سایت مهم دنیا که دارای بیشترین بسامد استنادی در راهنماهای درون خطی و منابع چاپی دارا هستند، شناسایی و مورد بررسی قرار گیرند تا ضمن ارزیابی آنها بر اساس شاخص‌ها و سیاست‌های مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران انتخاب و معرفی شوند. نتایج بدست آمده عبارتند از اینکه بر اساس جامعیت موضوعی مراکز UMI, ISI, Ingenta, Infotrieve, CISTI, BL, Doc eliver در یک سطح قرار گرفته‌اند و هر ده سایت رشته علوم را تحت پوشش قرار می‌دهند. بر اساس تنوع مدرک مراکز DocDeliver, LHL، بر اساس تنوع مکانیسم تحویل مدرک، تنوع هزینه پرداختی، تنوع در زمان پاسخگویی BL؛ تنوع مکانیسم درخواست ISI؛ تنوع در امکانات پرداخت Ingenta مناسب‌ترین انتخابها هستند. همچنین بر اساس نوع خاص مدارک مرکز NTIS برای گزارش‌های فنی UMI برای کتابهای کمیاب و پایان‌نامه‌ها جزو مهمترین مراکز قرار دارند.

طراحی الگوی توصیف آماری نیروی انسانی کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت علوم تحقیقات و فناوری

برای انجام این پژوهش، ابتدا پژوهش‌های پیشین بررسی و روشها، معیارها، و پارامترهای آنها برای آمار نیروی انسانی کتابخانه‌ها استخراج شدند. این یافته‌ها در قالب مدل اولیه‌ای متناسب با موضوع پژوهش تلفیق، یکپارچه، اصلاح، و تکمیل شدند. این مدل شامل اقسام مورد نیاز در استانداردهای ایران و استانداردهای معتبر جهانی نیز بود. سپس این مدل با نظرخواهی از متخصصان این حوزه و با استفاده از روش دلفی نهایی شد. در گزارش این پژوهش، راهنمای تدوین و انتشار آمار، و الگوی توصیف آماری نیروی انسانی کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه گردید.

طراحی الگوی توصیف آماری طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

طرح غدیر «عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است.

انجام طرح ایجاد آرشیو مجازی مطالعات طرح‌ها و نقشه‌های عمرانی کشور (آرشیو چیذر)

پروژه ایجاد آرشیو مجازی مطالعات طرح‌ها و نقشه‌های عمرانی کشور که بیشتر به نام "آرشیو چیذر" خوانده می‌شود، پس از مذاکراتی طولانی در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹ با عقد قراردادی به شماره ۱۸۰۶/۲۱۸۹۰۲ میان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور- مرکز مدارک علمی و انتشارات و مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران رسمیت یافت و آغاز شد. در این گزارش که گزارش مرحله سوم این پروژه محسوب می‌شود، چگونگی انجام این مرحله و همچنین دیگر فعالیت‌های انجام شده برای اطلاع کارفرما ارائه شده‌اند.

ارزیابی طرح غدیر از دیدگاه کاربران

طرح غدیر که از سال ۱۳۷۸ به صورت رسمی توسط وزارت عتف در ایران به اجرا در آمده، از جمله

طرح‌های دسترسی مستقیم است که امکان استفاده و امانت متقابل را بصورت رایگان بین ۲۳۴ کتابخانه عضو آن، فراهم می‌سازد. غایت اصلی طرح‌های اشتراک منابع، افزایش کارایی و اثربخشی کتابخانه‌های

همکار در کل و در انجام مأموریت اصلی آنها در پاسخ بهتر به نیازهای اطلاعاتی کاربرانشان است. بر این اساس، این پژوهش به ارزیابی این طرح از دیدگاه بهترین ذی‌نفع آن، یعنی کاربران پرداخته است.

بررسی عوامل موثر بر پذیرش فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های دانشکده‌های فنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران (قابلیت کاربرد: مدل پذیرش فناوری)

این پژوهش، عوامل موثر بر پذیرش فناوری اطلاعات توسط کتابداران کتابخانه‌های دانشکده‌های فنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران را در چارچوب عوامل سازنده «مدل پذیرش فناوری» بررسی نموده است. عوامل این مدل در این پژوهش، شامل برداشت ذهنی از مفید بودن، برداشت ذهنی از آسانی استفاده، نگرش نسبت به استفاده و تصمیم به استفاده از فناوری اطلاعات به عنوان متغیرهای مستقلی هستند که بر متغیر وابسته استفاده از فناوری اطلاعات تاثیر می‌گذارند. یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد عوامل سازنده «مدل پذیرش فناوری» در این پژوهش نیز در چارچوب مدل به عنوان عوامل تأثیرگذار بر پذیرش فناوری اطلاعات شناسایی شده‌اند.

طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

گزارش نهایی این طرح در سه جلد و یک پیوست تنظیم گردیده که در جلد اول مفاهیم و روش‌های اشتراک منابع، مدل مفهومی طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها) و آیین‌نامه مادر آن ارائه شده است. جلد دوم گزارش به مستندات نرم‌افزار این طرح اختصاص دارد که در آن، مستندات طراحی نرم‌افزار، راهنمای کاربر، راهنمای فنی و کدهای اصلی نرم‌افزار آمده‌اند. در جلد سوم، گزارش پیاده‌سازی طرح در سطح وزارت فرهنگ و آموزش عالی از مرحله صدور دستورالعمل تا پذیرش تعدادی عضو، ارائه گردیده است. پیوست گزارش نیز به کد اصلی برنامه‌ها اختصاص دارد.

یکی از پیش‌نیازهای کلیدی در کمک به گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی، آموزش موارد مورد نیاز مدیران، کتابداران، و کاربران اینگونه کتابخانه‌ها است. نیروی انسانی کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی نیازمند روزآمدسازی دانش و مهارت خویش هستند و در کنار آن کاربران این کتابخانه‌ها نیز می‌بایست با خدماتی که توسط کتابخانه‌ها ارائه می‌شود آشنایی کافی داشته باشند. برای نمونه برخی از این خدمات ارائه دسترسی به پایگاه‌های اطلاعات علمی است که کاربران با فراگیری نحوه جستجوی اطلاعات در این پایگاه‌ها می‌توانند بهره بیشتری از این منابع ببرند. از این رو، ایرانداک آموزش‌های گوناگونی را برای گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی ارائه می‌دهد. این آموزش‌ها تاکنون بارها برگزار شده‌اند که نام آنها در جدول زیر آمده است.

مخاطبان	موضوع کارگاه	عناوین کارگاه
کاربران کتابخانه و کتابداران	مدیریت و تحلیل اطلاعات و نرم افزارهای آن	- مدیریت اطلاعات و دانش شخصی در پژوهش - مدیریت اطلاعات و دانش شخصی: کاربرد نرم افزار «OneNote» - مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «EndNote» - مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Zotero» - مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Mendeley» - مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «پژوهیار» - مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Citavi»
کاربران کتابخانه و کتابداران	جست و جوی تخصصی در وب	- راهبردهای جست و جو در وب - گوگل ۲: کاربرد گوگل در پژوهش - نشریه های رایگان در وب: شناسایی و کاربرد - آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی - آشنایی با وب پنهان و نظریه پنهانی اطلاعات در وب - جست و جو و بازیابی پروانه های ثبت اختراع (پتنت ها) - جست و جوی تخصصی در پایگاه های استنادی جهان و تحلیل اطلاعات آنها - استراتژی های بهینه سازی و بازیابی در موتورهای جست و جو
کاربران کتابخانه و کتابداران	سواد اطلاعاتی و پرهیز از دستبرد علمی	- سواد اطلاعاتی (پایه) - سواد اطلاعاتی (پیشرفته) - تفکر نقادانه - شناخت و راه های پرهیز از بدرفتاری و دستبرد علمی - کپی رایت و حقوق مالکیت معنوی - اخلاق پژوهش: آشنایی با مفاهیم و مبانی

کتابداران و مدیران	کتابخانه و آرشیو دیجیتال	_ دیجیتال سازی منابع اطلاعات _ استانداردهای کتابخانه و آرشیو دیجیتال (پایه) _ استانداردهای کتابخانه و آرشیو دیجیتال (پیشرفته) _ مجموعه سازی در محیط دیجیتال: مفاهیم و کارکردهای نوین _ معیارهای ارزیابی و گزینش نرم افزار کتابخانه دیجیتال _ الگوی مرجع سیستم اطلاعات آرشیو باز (OAIS) _ پرمیس (PERMIS) و کاربردهای آن _ کتابخانه های ابری: رایانش ابری در کتابخانه های دیجیتال _ رایانش ابری: فضاهاى ذخیره سازی _ کاربرد نظام معنایی در کتابخانه های دیجیتال _ پیش نیازهای کارکردی پیشینه های کتابشناختی و الگوهای وابسته (FRBR, FRAD, & FRSAD) _ خرید نرم افزار کتابخانه دیجیتالی: تحلیل نیازمندی ها برای نگارش آ.ر.اف.پی. (RFP)
کتابداران و مدیران	سازمان دهی اطلاعات و تدوین اصطلاح نامه و هستان شناسی	_ نمایه سازی کتاب _ نمایه سازی موضوعی _ تدوین و کاربرد اصطلاح نامه _ راهکارها و ترفندهای نمایه سازی نشریه های علمی در نمایه نامه استنادی «اسکوپوس» _ وب معنایی: مفهوم و کاربرد هستان شناسی (آنتولوژی) _ ساخت هستان شناسی: کاربرد نرم افزار «Protégé» _ سیستم های هستان شناسی پزشکی: «بیوپرتال» و «هیتاپ»

سخنرانی‌ها و نشست‌ها

ایرانداک در راستای بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، در میزگردها و سخنرانی‌های علمی به زمینه‌های گوناگون این حوزه می‌پردازد و کارشناسان و استادان را برای گفت و گوهایی انتقادی در این زمینه گرد می‌آورد و دستاوردهای آنها را در اختیار همگان می‌گذارد.

سخنرانی علمی: جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف

در این سخنرانی به بررسی جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف پرداخته شد. در ابتدا ضرورت وجودی یک مرکز با نقش‌هایی همچون هماهنگ‌کننده، واسط و ناظر برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی بیان و سپس قابلیت‌ها و جایگاه‌های ایرانداک برای پذیرش نقش‌های ممکن در بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌ها دانشگاهی ارائه شد. در پایان این سخنرانی مدل مفهومی اولیه برای پذیرش این نقش‌ها توسط ایرانداک ارائه شد.

سخنرانی علمی: کتابخانه به عنوان مکان سوم: بازنگری در فضا، نقش و خدمات کتابخانه‌ای

سخنرانی علمی کتابخانه به عنوان مکان سوم: بازنگری در فضا، نقش و خدمات کتابخانه‌ای، در چهار محور اصلی ارائه شد. محورهای این سخنرانی عبارت بودند از: کتابخانه به عنوان بخشی از قلمرو عمومی، فضای مجازی در برابر فضای فیزیکی، فضای فیزیکی به عنوان مؤلفه کیفی خدمت و کتابخانه به عنوان مکان سوم: گامی برای رسیدن به تفکر پلتفرمی.

سخنرانی علمی: کتابخانه دیجیتالی: سیستم، سازمان، یا نهاد

کتابخانه دیجیتالی عینیت رویای دیرین آدمی برای دسترسی به منابع اطلاعاتی و رای زمان و مکان است؛ که اکنون دوران نوباوگی خود را می‌گذراند. برخی آن را سیستم، عده‌ای سازمان، و در جایی هم نهاد معرفی کرده‌اند. تراکم سنگین استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه دیجیتالی سبب استیلاي دیدگاه‌های فناورانه در آن شد و ابعاد انسانی چندان مورد توجه قرار نگرفت. این سخنرانی به موضوع چالش‌برانگیز چیستی کتابخانه‌های دیجیتالی پرداخت و با طرح دیدگاه‌های نهادی-سازمانی در مقابل دیدگاه‌های فناورانه سعی در ایجاد تعادلی در برداشت‌های متخصصان نسبت به مفهوم کتابخانه دیجیتالی داشت. در این میان مدل‌های «اس» و «دلوس» به عنوان مدل‌های فناورانه معرفی و تحلیل و دیدگاه سخنران در مورد نظریه نهادی و سازمانی بودن کتابخانه دیجیتالی تشریح شد.

سخنرانی علمی: یکپارچه‌سازی خدمات کتابخانه‌های دیجیتال

این سخنرانی در چندین بخش شامل: مفهوم کتابخانه دیجیتال، فلسفه وجودی کتابخانه دیجیتال، یکپارچه‌سازی خدمات در کتابخانه دیجیتال، جمع‌بندی ارایه شد. مباحث مطرح شده در این سخنرانی عبارت بودند از: بررسی تعاریف مختلف کتابخانه دیجیتال، تفات‌ها و شباهت‌های کتابخانه الکترونیکی و مجازی، معیارهای کتابخانه دیجیتال، فرایند ایجاد کتابخانه دیجیتال، عوامل مهم و اثرگذار بر ایجاد و توسعه کتابخانه دیجیتال، و در نهایت بررسی شرایط کشور.

سخنرانی علمی: جهت‌های تازه فراروی کتابخانه‌ها و کتابداران: زمینه‌های عینی و شیوه‌های عملی برای پشتیبانی از برنامه‌های راهبردی دانشگاه‌ها

در این سخنرانی چشم انداز ۱۰ ساله دانشگاه فردوسی مشهد به عنوان یکی از دو دانشگاه برتر جامع کشور در تولید علم، نظریه‌پردازی و توسعه فناوری و جایگاه معتبر آن در بین ۱۰ دانشگاه اول جهان اسلام بحث و گفتگو شد. در ادامه و در پاسخ به این سوال که برنامه راهبردی، بدون پشتوانه اجرایی و عملیاتی فاقد ارزش و اعتبار است راه حل تدوین رهنمودهای اجرایی برای هر یک از برنامه‌های عملیاتی و دعوت از متخصصان رشته‌های مختلف مطرح شد و جهت‌های تازه فراروی کتابداران، جایگاه و نقش کتابخانه‌ها و کتابداران در برنامه راهبردی، محورهای فعالیت‌ها و خدمات کتابخانه‌ها در برنامه راهبردی، و الزامات مشارکت در برنامه راهبردی مطرح شد.

سخنرانی علمی: یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال

با وجود حجم زیاد اطلاعات و تعداد زیاد وبگاه‌ها، پایگاه‌های اطلاعاتی و کتابخانه‌ها، دسترسی به اطلاعات یکپارچه اهمیت بسیاری دارد. علاوه بر این امروزه نیاز به تعامل کتابخانه‌های دیجیتال با سایر سیستم‌های اطلاعاتی مانند سیستم‌های اطلاعات آموزش الکترونیکی وجود دارد. در این سخنرانی یکپارچه‌سازی و ضرورت آن در کتابخانه‌های دیجیتال، سطوح یکپارچه‌سازی در کتابخانه‌های دیجیتال، مدل‌های یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال، ابزارهای یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال و نمونه‌های موفق یکپارچه‌سازی معنایی کتابخانه‌های دیجیتال بیان شد.

سخنرانی علمی: کتابخانه دیجیتال و کشورهای در حال توسعه: فرصت‌ها و چالش‌ها

در سخنرانی علمی "کتابخانه دیجیتال و کشورهای در حال توسعه: فرصت‌ها و چالش‌ها"، در ابتدا تاریخچه مختصر ظهور کتابخانه‌های دیجیتال مطرح شد. سپس با مروری بر مفهوم کتابخانه‌های دیجیتال و مثال‌های عینی آن، مفهوم کتابخانه دیجیتال تبیین گردید. در ادامه توانمندی‌های کتابخانه دیجیتال برای کمک به توسعه در کشورهای در حال توسعه، چالش‌های موجود بر سر راه کتابخانه‌های دیجیتال در کشورهای در حال توسعه و راه کارهای برای استفاده از فرصت‌ها و غلبه بر چالش‌ها در ایران بیان شد.

میزگرد علمی: امانت الکترونیکی در کتابخانه‌های دیجیتال

در این میزگرد ابتدا مسایل موجود در حوزه امانت الکترونیکی بیان شد. سپس مسائل ناشران در این حوزه مطرح و در انتها راهکارهایی در این زمینه ارائه شد. در این سخنرانی به پرسش‌های زیر پاسخ داده شد: امانت الکترونیکی بر اساس آثار پژوهشی این حوزه، شامل چه مسائلی می‌شود؟، از نظر ناشران الکترونیکی ایران چه مسائلی در امانت الکترونیکی آثار در کتابخانه‌های دیجیتال وجود دارند؟، برای رفع مسائل امانت الکترونیکی در کتابخانه‌های دیجیتال ایران بر مبنای مسائل طرح‌شده از طرف ناشران الکترونیکی چه راهکارهایی وجود دارند؟.

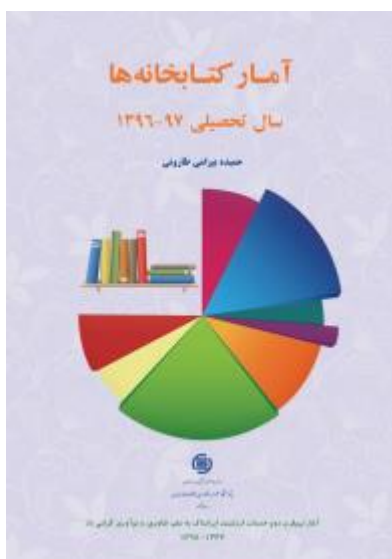

کتاب

ایرانداک در راستای پیشبرد و توسعه خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی کتاب‌هایی را منتشر کرده و در اختیار همگان قرار داده است.

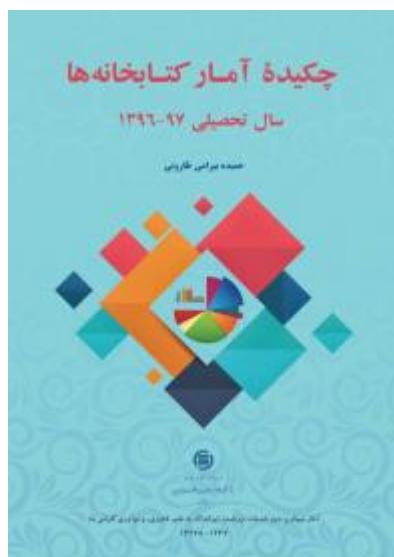
آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷

آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۷۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۵ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است، که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشنهادی بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

چکیده آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۷۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۵ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه چکیده آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

مدل‌ها و روش‌های مدیریت کیفیت داده: نگرشی کاربردی بر داده‌های علم و فناوری

با توجه به ضرورت بررسی ابعاد مختلف پایگاه‌های داده و چگونگی روند تولید آن‌ها، کتاب (مدل‌ها و تکنیک‌های مدیریت کیفیت داده) تنظیم شده است. در این کتاب تلاش می‌شود تا با بررسی معیارهای داده و مدل‌های مدیریت کیفیت داده، پاسخی مناسب برای رفع تناقضات و ناسازگاری‌های پایگاه‌های

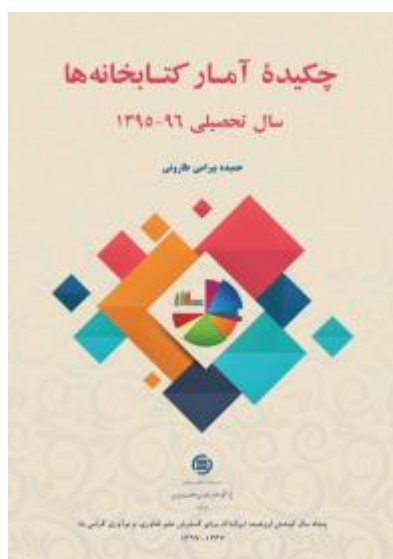
داده بیان گردد. برای این منظور، در ابتدا به بررسی مفاهیم کنترل و مدیریت کیفیت پرداخته می‌شود و چگونگی استفاده از آن‌ها در بررسی کیفیت داده‌ها بیان می‌گردد. سپس مبانی کیفیت داده و اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد تا روش‌ها، مراحل، گام‌ها، استراتژی‌ها و تکنیک‌های مرتبط با ابعاد مختلف کیفیت داده مشخص شود. سپس مدل‌های مختلف مدیریت کیفیت داده تعریف و بررسی می‌شوند؛ هریک از مدل‌های بررسی شده دارای ویژگی‌ها و کاربردهای خاصی هستند که موجب سهولت در استفاده از آن‌ها می‌شود. در فصل آخر به کاربرد مفاهیم کیفیت داده در علم و فناوری پرداخته می‌شود و پس از بررسی روند ثبت پایان‌نامه‌ها در سامانه ثبت، روند جدیدی برای آن پیشنهاد می‌گردد تا مشکلات مدل قبلی برطرف گردد. همچنین بتوان از سایر مزایای بالقوه داده‌های ثبت‌شده در این پایگاه داده، به طور مناسب استفاده کرد.

چکیده آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶

چکیده آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶) وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶)؛ مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و

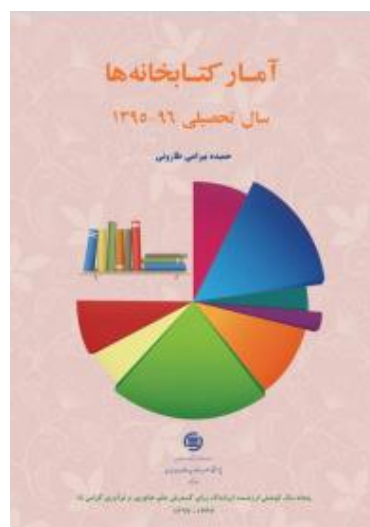
خدمات را برای ۱۸۰ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۸ کتابخانه زیرپوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶

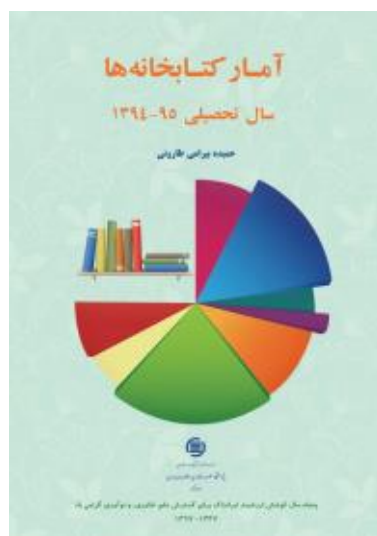
آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶) وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶)؛ مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۸۰ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۸ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از

۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵

در این کتاب آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵) (وضعیت کتابخانه‌ها را برپایه استاندارد NISO Z39.7) نشان می‌دهد. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب Statistics ARL گرفته شده و آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند. داده‌های آماری برای این کتاب از سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) به نشانی ir.ac.irandoc.ak گرفته شده‌اند.

خدمات اطلاعاتی و کاربرد آن: سنجش و آمار برای کتابخانه‌ها و فراهم‌آوردندگان اطلاعات

این کتاب شامل استاندارد، فرهنگ داده‌ای مشتمل بر شناسایی تعریف‌های استاندارد، روش‌ها و شیوه‌های عملیاتی مرتبط با فعالیت‌های آماری کتابخانه‌های ایالات متحده آمریکا است. هدف آن این است که جامعه اطلاعاتی را با شناسایی و تعریف اطلاعات سنجش‌پذیر و سودمند برای سنجش منابع و عملکرد کتابخانه‌ها، و نیز آرایه ساختارهای داده‌ای معتبر و قابل قیاس از کتابخانه‌های آمریکا، یاری رساند.

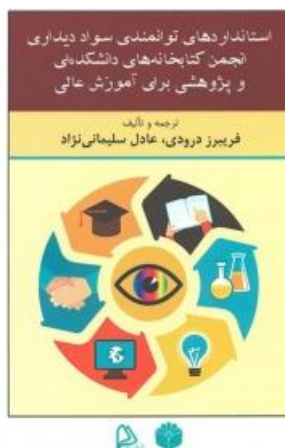
آمار طرح امین: امانت بین کتابخانه‌ها دوره اول تا هفتم از مهر ۱۳۷۹ تا بهمن ۱۳۹۶

عملکرد این طرح را در هفت دوره اجرای آن (۱۳۷۹/۰۱/۰۱ تا ۱۳۹۶/۱۰/۳۰)، با ارائه آمارهای گوناگون در سه بخش و ۴ فصل بازمی‌نماید. آمار طرح امین براساس منبع اصلی "داده‌های طرح امین" تهیه و تنظیم شده است. داده‌های طرح امین، در طول هفت دوره و هنگام عضویت کتابخانه، درخواست خدمات، و ارائه خدمات گردآوری می‌شوند.

استانداردهای توانمندی سواد دیداری و انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی برای آموزش عالی

در این کتاب نویسنده با معرفی سواد دیداری به مثابه مهارتی کارآمد و توانمندی‌های آدمی در استفاده از معانی تصاویر مورد نظر، به ابعاد متعدد شناختی انسان پرداخته است. سواد دیداری از زمره مهارت‌هایی است که در ارتباط با زمینه‌های کاربردی مصورسازی اطلاعات تاثیر داشته و در طراحی نمادها و نشانه‌ها همواره از مبانی سواد دیداری بهره گرفته شده است. هم‌چنین حجم قابل توجهی از پیام‌های دیداری بر اصولی تکیه دارند که در حوزه مطالعاتی سواد دیداری مورد بحث قرار می‌گیرند.

کتابخانه‌های دیجیتال: یکپارچه‌سازی محتوا و سیستم‌ها

کتابخانه‌های دیجیتال، نسل جدید کتابخانه‌ها در عصر فناوریانه حاضر هستند. کتاب حاضر در ۱۰ فصل، به تمامی جنبه‌های یکپارچه‌سازی در کتابخانه‌های دیجیتال می‌پردازد.

مجموعه مقالات همایش ملی هر کتابخانه یک رصدخانه

شامل مقالاتی است که حول محورهای پنجگانه: نیازهای تخصصی انسانی و مهارتی؛ نیازهای ابزاری، نرم‌افزاری و سیستمی؛ فرایندها و سیستم‌های مدیریتی؛ ارزیابی کتابخانه‌ها در فضای جدید؛ مطالعه نمونه‌های موفق؛ در کنفرانس مطرح شده‌اند.

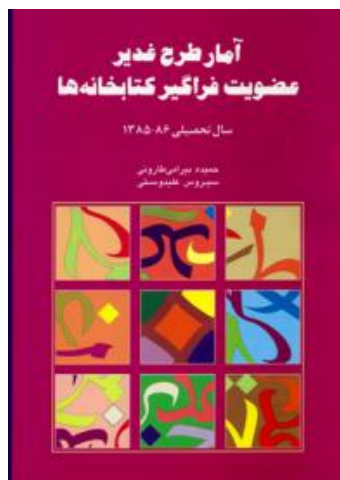
مجموعه‌سازی مشارکتی: راهنمای عملی برای کتابخانه شما

در این کتاب نویسنده تلاش می‌کند تا نشان دهد که کتابداران ناچارند برای گردآوری و سازماندهی دانش‌ها و برای جلوگیری از فرار و نابودی، به همکاری رو آورده و با تشکیل شبکه‌های همکاری به امر مجموعه‌سازی بپردازند.

آمار طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌های سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵

«طرح غدیر عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است.

مدیریت تغییر در کتابخانه‌ها و خدمات اطلاعاتی

این اثر که از انتشارات انجمن مدیریت اطلاعات (اسلیب) است، شامل راهنمای عملی مدیریت تغییر در سازمان‌ها است که رهنمودهای آن در هر زمان و هر جا می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

اشتراک منابع و همکاری بین کتابخانه‌ها

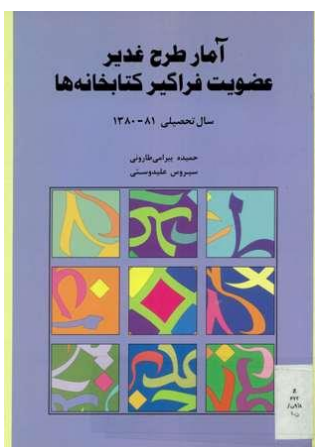
این کتاب به همکاری بین سازمان‌ها، چرایی و چگونگی اشتراک منابع و موانع بازدارنده و پیش برنده اشتراک منابع می‌پردازد.

آمار طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰

«طرح غدیر عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است. در این کتاب آمار گوناگون توصیف و با نتایج اجرای آن در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ و ۸۰-۱۳۷۹ مقایسه

می شود.

برنامه‌ریزی استراتژیک برای خدمات کتابخانه‌ای و اطلاعاتی

این کتاب در طی شش فصل راهنمای عملی برای برنامه‌ریزی استراتژیک معرفی کرده است.

برنامه‌ریزی مقابله با حوادث در کتابخانه‌ها و مراکز خدمات اطلاع‌رسانی

این کتاب طی پنج فصل به مباحث پیشگیری، آمادگی در برابر حوادث، بازسازی مواد آبدیده و نحوه نگهداری، کنترل و مستندسازی منابع کتابخانه‌ای می‌پردازد.

مدیریت خود کارسازی کتابخانه‌ها

در این کتاب با بهره‌گیری از علوم یاد شده و نیز با ارائه نمونه‌هایی ساده، فرایند مدیریت خود کارسازی کتابخانه‌ها تشریح شده است. ویژگی اصلی این کتاب که مخصوص مدیران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی است، ماهیت راهنما بودن آن و واگذاری حق قضاوت و انتخاب بهترین و مناسب‌ترین گزینه به مدیران است، نه پیروی از گزینه‌های از پیش تعیین شده.

طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه و مرکز اسناد وزارت مسکن و شهرسازی

این کتاب گزارشی از بازدید از کتابخانه و آرشیو وزارت مسکن و شهرسازی است.

برنامه پیشنهادی برای بازسازی کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

این کتاب گزارشی از بازدید از کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران ارائه کرده است.

راهنمای مراکز اسناد و کتابخانه‌های تخصصی، اختصاصی و دانشگاهی

این کتاب حاوی نام و نشان و دیگر مشخصات ۳۹۴ واحد اطلاعاتی ایران است.

فهرست مشخصات برخی از مراکز اسناد، اطلاعات و کتابخانه‌های تخصصی مهم ایران: (طرح اولیه)

صرفاً به ارائه مشخصات و آدرس این مراکز پرداخته است.